

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 2 БЕОГРАД 1933 ГОДИНЕ КНИГА 6

LI РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОДРЖАН 13 ЈУНА 1933 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ.

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

Претседник

Д-Р КОСТА КУМАНУДИ

Потпретседник

Д-Р АВДО ХАСАНБЕГОВИЋ

Секретар

МИЛАН МРАВЉЕ

Присутни су г.г. Министри: Министар без портфеља и заступник Министра иностраних послова др. Алберт Крамер, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцељ, Министар шума и рудника Павао Матица, Министар просвете др. Раденко Станковић и Министар за физичко васпитање народа др. Лавослав Ханжек.

ПОЧЕТАК У 10 ЧАСОВА

С А Д Р Ж А Ј:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника LI редовног састанка;

2 — Саопштење одборског извештаја о предлогу закона о конвенцијама између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније;

3 — Саопштење законског предлога народних посланика Милана Петковића и другова о изменама и допунама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини;

4 — Саопштење интерпелација народних посланика: др. Николе Никића и другова на Министра унутрашњих послова о убиству у Винковцима; Милинка Милутиновића на Претседника Министарског савета о редукацији женског особља по државним надлештвима;

5 — Питање о повреди Пословника народног посланика Алојзија Павлича на Претседника Народне скупштине и одговор претседавајућег.

Говорици: Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић, Алојзије Павлич, Милан Добровољац.

Дневни ред: 1 — Претрес и усвајање предлога закона о конвенцијама између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније;

2 — Претрес и усвајање предлога закона о изменама и допунама Закона о зубним лекарима специјалистима за болести зуба и уста и о зубним техничарима са изменама и допунама које је Сенат учинио.

Говорици: Известилац Милоје Сокић, Министар без портфеља и заступник Министра иностраних послова др. Алберт Крамер, Стеван Тирић, Милан Мравље.

(Наставак седнице после подне)

Пре дневног реда: 1 — Саопштење тражења хитности за предлог закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе и усвајање хитности;

2 — Саопштење одборског извештаја о законском предлогу о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе.

Говорици: Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић.

Дневни ред: Претрес и усвајање предлога закона о преносу права власности имања у Београду, у Круској улици број 22, са Гимнастичког друштва »Душан Силин« на Соколско друштво Београд Матица.

Говорици: Милан Мравље, Министар за физичко васпитање народа др. Лавослав Ханжек.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Отварај ЛI редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник L састанка.

Секретар Милан Мравље прочита записник прошлог састанка.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има ли ко какву примедбу на записник? (Нема) Примедаба нема, записник је примљен. Изволите чути одборске извештаје.

Секретар Милан Мравље чита: Одбор за проучавање законских предлога о међународним уговорима и споразумима подноси Скупштини на решење свој извештај о предлогу закона о конвенцијама и споразумима између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Овај извештај је штампан, раздељен г.г. народним посланицима и стављен на дневни ред данашње седнице. Изволите чути законске предлоге народних посланика.

Секретар Милан Мравље чита: Г.г. Милан Петковић и другови, народни посланици, подnose Скупштини на решење предлог закона о изменама и допунама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 децембра 1928 године и траже да се огласи за хитан.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Овај ће се законски предлог упутити одбору који претреса законске предлоге о аграрној реформи. Има реч г. Милан Петковић.

Милан Петковић: Ја сам тражио хитност за овај предлог и тражио сам да се упутити нарочитом одбору на проучавање.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Господин Министар је заузет важним пословима на другој страни и не може да се изјасни о хитности, зато ће се с њој решавати на наредној седници. Изволите чути интерпелације.

Секретар Милан Мравље чита: Г.г. др. Никола Никић и другови, народни посланици, упућују интерпелацију на г. Министра унутрашњих послова о убиству у Винковцима, које је извршио винковачки градски начелник г. Паја Шумановац; г. Милинко Милутиновић, народни посланик, упућује интерпелацију на г. Претседника Министарског савета о редукацији женског особља по државним надлештвима. (Види прилог).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Прочитане интерпелације упутиће се надлежним г.г. Министрима.

Господин народни посланик Павлич упутио је Претседништву Народне скупштине два питања: због повреде Пословника на L редовном састанку Народне скупштине током говора народног посланика г. Добровољаца, и зашто се интерпелације не стављају на дневни ред, како је то Претседништво Народне скупштине обећало у октобру и новембру прошле године.

На прво питање част ми је одговорити следеће: у стенографском записнику L редовног састанка стоји да је г. Добровољац казао тачно следеће »У средњем веку, господо, било је тешко у неким државама спроводити те полицијске мере јер је — нека ми г. Павлич опрости — црква сматрала, да је то искушење и казна Божја и да сви прописи и сретства за гашење пожара, да је то борба противу божије воље и богохуљење«. Овим речима г. Добровољац није апострофирао г. Павлича и тиме није Пословник повређен.

Што се тиче другог питања, част ми је одговорити да ће се поднете интерпелације ставити на

дневни ред кад г.г. министри известе да ће на њих одговорити и кад то Скупштина одлучи.

Има реч г. Павлич.

Pavlič Alojzij: Stavil sem kratko vprašanje na Predsedništvo Narodne skupščine radi kršitve Poslovnika med včerajšnjo sejo in zakaj gospodje ministri ne odgovarjajo na postavljene interpelacije? Gospodje narodni poslanci! Včeraj smo bili priča, da je govornik o gasilskem zakonu mene v svojem govoru brez razloga apostrofiral in napadel nekvalificirano katoliške škofo Jugoslavije in s tem žalil Hrvate in Slovence. Predsedavajuči ni gospoda govornika opozoril na red, čeprav je znano, da napadi v narodni skupščini ne podpirajo verske strpljivosti, ampak širijo versko mržnjo in nestrpljivost. Ne samo, da je napad nekvalificiran, napad je obenem neresničen. Katoliška cerkev je že v zgodnjem srednjem veku ustanavljala bratovščine Sv. Florjana, vselej in povsod širila človekoljubno in požrtvovalno delo gasilskih društev. Blagoslavljal je gasilske zastave, gasilske domove in gasilsko orodje. duhovniki so povsod pokrovitelji in člani gasilskih društev. Kaj je govornik hotel doseči s tem napadom? Ali je hotel s tem priporočiti gasilski zakon, ali je hotel širiti navdušenje za gasilska društva v južnih srbskih krajih naše države? Ali je iz lastne inicijative napadel katoliško duhovščino? Ne! Gotovo na pobudo framazonске lože iz Zagreba. (Prerekanje in smeh.) To pa radi tega, ker so v času svetega. leta katoliški škofje, Hrvati in Slovenci romali v Rim. Zato ta napad!

Preidem k drugem vprašanju. Po zakonu o poslovnem redu v Narodni skupščini imamo poslanci pravico in dolžnost, da stavljamo interpelacije na gospodje ministre in vprašanja predsedništvu narodne skupščine, a gospodje ministri so dolžni na te interpelacije odgovarjati. Znano je, da je tekom te Narodne skupščine bilo vloženih več sto interpelacij na gospodje ministre in to iz kluba JRSD, to je od vladne večine in pa od poslancev ostalih klubov. Toda na vse te interpelacije ministri molče, molči predsedništvo narodne skupščine, jaz pa ne morem molčati. Zato sem stavil kratko vprašanje. Zakaj molče gospodje ministri? Molče zato ker se boje priznati dela katera vrše državni organi. (Dragović Miloš: Tako je!) Gospodje ministri in predsedništvo narodne skupštine je obljubilo, da bodo odgovorili, ko zberejo potrebni material. Ali ga niso mogli zbrati tekom enega leta? Ali mislijo, da s tem vrše državotvorno delo, da pomagajo zmagati pravici, poštenju in državni avtoriteti? Jaz rečem, da s tem gazijo temelj šestojanuarske politike, enakopravnosti, svobode in pravičnosti, da gazijo s tem ustavo od 3. septembra (Dragović Miloš: Tako je!), da ne spoštujejo zakonov vrhovni državni organi in zato smatram za dolžnost, da vprašam predsedništvo narodne skupščine, kaj misli storiti, da se nekvalificirani napadi na katoliško duhovščino preprečijo, da se s tem ne žali več Hrvatov in Slovencev ter da se stave interpelacije čimprej na dnevni red, odnosno da se ispoljuje pri Kraljevski vladi, da gospodje ministri čimprej na interpelacije odgovorijo.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Реч има народни посланик г. Добровољац.

Милан Добровољац: Господо народни посланици, ја сам опет дошао до спознаје да је истинита она реч veritas odium facit. Ја се волише чулим уваженом и драгом нашем другу, свећенику г. Павличу, да се је нашао увређен мојим речима, јер сам ја казао, изнашајући повјест ватрогаства и повјест ватрогасно-полицијских мера, које су повје-

сти биле за време од римских царева па све даље, да је у средњем веку било то тешко провађати, јербо је то историјска чињеница, јер се сматрало, како знамо, да је средњи век био прилично мрачан и да онај који гаси ватру ради противу Божје воље. То је истина. Историјска је истина и то да се људи у средњем веку нису прали, јер је свештенство говорило да се човек не сме дотицати свога тела, јер је то грех. Историјска је истина и то, да су папе, кад је дошло цепљење деце, говориле, да ће бити премало анђела на небу, јер ће деца остати у животу. Ја знам добро повјест, макар да нисам професор.

Г. Павличу имам само то да кажем, да ја нисам хтео никога да вређам, него сам само износио историјску констатацију и пошто знам да је наш друг г. Павлич врло упалив, то сам га ја лепо замолио нека ми опрости, али ја никако нисам вређао господу бискупе, јер сам изнео једну констатацију коју сам на спроводу Спинчића из стотине уста чуо. Толико сам имао да кажем. (Пљескање).

Потпретседник др. Авдо Хасаубеговић: Господо, прелазимо на дневни ред. На дневном реду је: Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о конвенцијама између Краљевине Југославије и Румуније. Реч има извештај г. Сокић.

Извештај Милоје Сокић: Господо народни посланици, част ми је саопштити овај одборски извештај:

Одбор за проучавање законског предлога о међународним уговорима и споразумима примио је на проучавање Предлог Закона о Конвенцијама и споразумима између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, и завршио поверени му посао на својој седници од 12 јуна о. г. усвојивши текстuelно законски предлог у начелу и појединоствима.

Законски предлог садржи 19 следећих конвенција: о екстрадицији криваца и судској помоћи у кривичним предметима; о укидању двоструког порезивања и регулацију административне помоћи у питањима непосредних пореза; о трошковима око протеривања; о процени података и вредностима којима управљају пупиларне и старатељске касе; о регулацију дуговања и потраживања закључених у пређашњим аустријским и угарским крунама; о заштити, чувању и поновном подизању граничних каменова и других знакова који служе за ограничавање граничне линије; о социјалним осигурањима; о обављању професија; по питањима држављанства и завичајности лица која су поводом разграничења изгубила своје првобитно држављанство; записник о таксама за визе и пасоше; санитарна-ветеринарска конвенција о уређењу мањинских основних школа у Банату; о регулацију питања административних јединица подељених границом; о пензионим фондовима подељених округа (жупанија); о депозитима; о вициналним жељезницама; *Torontali Helyierdsku Vasuti R.T.*; споразум о примени Конвенције која се односи на режим имања која леже у пограничној зони од 5 јула 1924 год.; споразум односно тачке 5. Протокола Јевтић-Титулеску; конвенција о архивама које интересује територије додељене Краљевини Југославији и Краљевини Румунији Тријановским уговором о миру и Протоколом којим је утврђена дефинитивна гранична линија између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније потписаним 24 новембра 1923 год. у Београду.

Одбору је част предложити Народној скупштини да овај законски предлог изволи усвојити. За извештаја Одбор је одредио мене.

Уз овај извештај част ми је дати Вам следеће објашњење између наше државе и Краљевине Румуније постојала су до данас извесна питања која подједнако интересују обе државе, али која досада нису била регулисана конвенцијама или споразумима. Та се питања могу сврстати у три групе. У прву групу спадају питања која треба регулисати између пријатељских земаља уопште, без обзира на то, да ли су те земље суседне или не. У ту групу долази питање о издавању криваца и о судској помоћи по кривичним стварима, питање о трошковима протеривања, питање о двоструком порезивању, питање о социјалном осигурању, питање о обављању професија итд. У другу групу спадају питања која се појављују искључиво или поглавито између суседних земаља, као што је питање о одржавању граничних знакова, питање о узајамном сточном промету (Ветеринарна конвенција), питање о мањинским школама, питање о двовласничким имањима итд. Трећа група обухвата питања која су настала услед разграничења извршеног на основу Трианонског уговора о миру којим су извесне територије пређашње Мађарске додељене нашој Краљевини и Краљевини Румунији, па је разграничење извршено тако, да су извесне административне јединице и извесне општине биле пресечене граничном линијом. Услед таквог разграничења појавила се потреба да се расправи питање поделе свега онога што је припадало тим, граничном линијом пресеченим, административним јединицама или општинама и свега онога чиме су те јединице или општине управљале. Ту спада питање о пупиларним и старатељским касама, питање о дуговањима и потраживањима закљученим у аустро-мађарским крунама, питање о народности или завичајности лица која су, услед разграничења, изгубила своју првобитну народност или завичајност, питање о пензионим фондовима, питање о депозитима, питање о подели архива и другог писаног материјала, итд.

Да би се удовољило тој потреби, наша је држава закључила један низ конвенција и споразума којима се расправљају многа питања која до сада још нису била регулисана већ постојећим и озаконеним споразумима између обеју земаља.

Ево које су то конвенције и споразуми:

1 — Конвенција о екстрадицији криваца и о судској помоћи у кривичним предметима. — У овој се конвенцији предвиђају, како они случајеви у којима ће се одобрити издавање кривца, тако и они случајеви у којима се такво издавање неће одобрити. Сопствени поданик никада се неће издавати, а у случају да питање о поданству извесног лица није још расправљено, издавање се неће моћи извршити све док се то питање не реши. Предвиђено је поступање са лицима која се у оној другој држави имају појавити као сведоци или експерти. Расправљено је питање о молбеним писмима, као и питање о трошковима изазватим било спровођењем окривљеног лица, било извршавањем молбених писама или другим актима судске помоћи. Конвенција потписана 30 јануара 1933 и има ступити на снагу месец дана по ратификовању. Остаће на снази још шест месеци после дана када је једна страна откаже.

2 — Конвенција о укидању двоструког порезивања и о регулацију административне помоћи у питању непосредних пореза. — Ова је конвенција

закључена да би се избегло двоструко порезивање обостраних држављана. Побројани су непосредни порези који постоје у Краљевини Југославији с једне стране и у Краљевини Румунији с друге стране. Конвенција се примењује и на прирезе тих пореза. Детаљно је предвиђено који се објекти и приходи имају опорезати у једној, а који у другој држави. Предвиђен је и поступак око накнаде плаћеног пореза пореском обвезнику који би био оштећен двоструким порезивањем. Конвенција ступа на снагу 1 јануара оне године која дође после њеног ратификовања. У случају отказа извршеног пре 1 јула које било године она престаје да важи 1 јануара наредне године, а ако буде отказана после 1 јула, она има да важи још за целу наредну годину до краја исте.

3 — Конвенција о трошковима око протеривања. — Свака држава дужна је да прими свога држављанина протераног са територије оне друге државе, као и свако друго лице које би са њене територије кришом прешло преко заједничке границе и са оне друге територије било враћено. Предвиђен је начин регулисања и међусобног обрачунавања трошкова проузрокованих протеривањем и спровођењем. Конвенција је потписана 30 јануара 1933 и ступиће на снагу месец дана по ратификовању. У случају отказа она ће важити још две године.

4 — Конвенција о процени података о вредностима којима управљају пупиларне и старатељске касе. — Касе подељених жупанија и општина управљале су по кумулативном систему имовиним малолетника и лица под старатељством. Само такве вредности биће подвргнуте процени. Предвиђен је рок од три месеца, у коме ће, по завршеној процедури око процене, обе државе закључити једну конвенцију о коначном расправљању питања која се односе на пупиларне и старатељске касе. Конвенција је потписана 30 јануара 1933 и ступа на снагу на сам дан измене ратификације.

5 — Конвенција о регулисању дугова и потраживања закључених у пређашњим аустријским или угарским крунама. — Предвиђа се начин и стопа регулисања таквих дуговања и потраживања. Новчанице жигосане у смислу одредаба Уговора о миру неће се сматрати као пређашње аустријске и угарске новчанице. Ова се Конвенција не примењује на обавезе угашене пре њеног ступања на снагу, као ни на споразуме закључене о плаћању у некој другој валути. У члану 5 побројана су дуговања на која се ова конвенција не примењује. Конвенција је потписана 30 јануара 1933 и ступа на снагу 15 дана по ратификовању.

6 — Конвенција о заштити, чувању и поновном подизању граничних каменова и других знакова који служе за означавање граничне линије. — Овом Конвенцијом предвиђен је начин како има бити обележена заједничка гранична линија; превиђено је које ће граничне знаке чувати, одржавати, оправљати и поново постављати једна а које она друга Држава. Ревизија трасе граничне линије има се вршити једном сваких пет година. Ревизију ће вршити мешовита комисија састављена од по једног политичког и једног стручног делегата са сваке стране. У случају злонамерног оштећења граничних знакова штету ће сносити она Страна чији је држављанин ту штету проузроковао. Конвенција је потписана 30 јануара

1933 и ступа на снагу на сам дан размене ратификација.

7 — Конвенција о социјалним осигурањима. — Обе државе обвезују се да на држављане оне друге стране примењују исти поступак као и на своје држављане у погледу права и обавеза по постојећим законима о социјалном осигурању у случају болести, несрећног случаја, онеспособљења, старости и смрти. Конвенција је потписана 30 јануара 1933 и ступиће на снагу првог дана онога месеца који дође по размени ратификације.

8 — Конвенција о обављању професија. — Држављани обеју земаља могу се слободно настанити на територији оне друге Државе ради вршења својих професија, ако се придржавају постојећих закона. Досељеним радницима из оне друге земље обезбеђује се једнакост поступања са домаћим радницима и једнакост у надницама. У случају да се у извесним пределима или за извесне професије не може наћи запослења досељеницима, заинтересована виша власт обавестиће о томе одмах, дипломатским путем, надлежну власт оне друге Стране. Рестриктивне мере у погледу запослења имају се оној другој Страни саопштити на месец дана пре њиховог ступања на снагу. Обе Стране настаће да сведу на минимум евентуално постојеће опште таксе на странце. У овом погледу свака Страна задржава право да примени на држављане оне друге Стране исти поступак који се у овој другој Држави примењује на држављане прве Државе. Конвенција је потписана 30 јануара 1933 и ступа на снагу на дан размене ратификација. Он ће важити годину дана и обнављаће се прећутно из године у годину, сем у случају отказа. Отказ се мора потификовати на три месеца пре истека свакога рока.

9 — Конвенција по питању држављанства и завичајности лица која су поводом разграничења изгубила своје првобитно држављанство. — Предвиђа се како ће се одредити држављанство лица из општина побројаних у члану 1 и у члану 2. Конвенције. Предвиђен је и један рок од шест месеци у коме дотични становници могу оптирати за једно од оба држављанства, с тим да ће своју имовину моћи пренети у року од шест месеци без плаћања макаквог пореза или таксе на територију земље за коју је оптирала. Конвенција је потписана 30 јануара 1933.

10 — Записник о таксама за визе пасоша. — Обе делегације сагласиле су се да предложе својим Владама снижење тих такса на начин као што је у записнику изложено. Записник је потписан 30 јануара 1933.

11 — Санитарна-ветеринарна Конвенција између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније. — Овом конвенцијом регулише се промет са животињама, животињским деловима, производима и сировинама животињског порекла, као и предмета који могу бити носиоци заразе и то, како промет из територије једне Државе у територију оне друге или преко територије оне друге са одређењем за неку трећу земљу, тако и погранични промет. Предвиђено је када ће се, у случају какве заразе, и у којој мери моћи ограничити или забранити тај промет. Предвиђен је начин транспортовања и прописано је како се има поступати у погледу излагања уверења о здрављу, уверења о пореклу, као опште у погледу мера које имају циљ да спрече преносење заразе са једне територије на ону другу. За погранични

промет у ужем смислу предвиђени су сви потребни прописи који се односе на попашу и на превозење из једне пограничне зоне у другу животиња одређених за рад, вучу и терет. Конвенцији је додат један Завршни протокол у коме су изложене појединости потребне за што правилније и успешније примењивање одредаба Конвенције. Конвенција је потписана 10 марта 1933 и ступиће на снагу на сам дан размене ратификација. Међутим, Обе Владе споразумеће се у циљу ранијег, провизорног њеног стављања на снагу. Евентуалан отказ има се учинити унапред за три месеца.

12 — Конвенција о уређењу мањинских основних школа у Банату. — Предвиђено је да се у свима местима југословенског Баната где се налазе најмање двадесеторо румунске деце у добу за полагање школе, као и у свима местима румунског Баната где се налазе најмање двадесеторо српско-хрватске деце у добу за полагање школе, створе мањинске основне школе са једним учитељем. Даље је предвиђено како ће се ти учитељи бирати и постављати, какве ће се од њих тражити квалификације и испити. Принадлежности тих учитеља биће равне припадностима учитеља државних школа и мањинске школе биће у погледу права и важности сведоцаба изравнате са државним школама. Свака мањинска школа имаће свој школски одбор и свој сопствени буџет. Сем таквих школа моћи ће се стварати и забавишта, ако је обезбеђен број деце утврђен овом конвенцијом. Конвенција је потписана 10 марта 1933 и ступа на снагу по размени ратификација.

13 — Конвенција о регулисању питања административних јединица подељених границом. — Ова конвенција примењује се на пређашње мађарске жупаније Торонталску, Темешку и Караш-Северинску. Конвенција се примењује на сва непокретна и покретна добра ових административних јединица; на права и обавезе, на дуговања и потраживања, као и на фондове који припадају тим јединицама и границом пресеченим општинама, а који су намењени искључиво њиховим интересима. Конвенцијом је детаљно предвиђено како ће се извршити подела те имовине, тих права и обавеза и тих фондова. Конвенција је потписана 10 марта 1933 и ступиће на снагу на дан размене ратификација.

14 — Конвенција о пензионим фондовима подељених жупанија. — Конвенцијом се предвиђа, уколико ће свака Страна узети на себе исплаћивање пензија и других давања која су 30 јуна 1919 била на терету пензионих чиновничких фондова жупанија Торонталске, Темешке и Караш-Северинске, као и пензионих фондова бележника и подбележника истих жупанија. Предвиђен је начин поделе тих фондова. Конвенција је потписана 10 марта 1933 и ступиће на снагу на дан размене ратификација.

15 — Конвенција о депозитима. — Овом Конвенцијом предвиђено је како ће се поступити са свима депозитима депонованим пре 1 марта 1923 на територији једне или друге Стране код власти сваке врсте, судских, административних, финансијских и других. Приликом предаје тих депозита неће се на трансфер обвезница и вредности применити никакве рестриктивне мере, нити ће се, за време од шест месеци рачунајући од дана предаје депозита исти подвргавати макаквом порезу или такси. Конвенција је потписана 10 марта 1933 и

ступа на снагу на дан размене ратификација.

16 — Конвенција о вициналним железницама „Toronto Helyierdeku Vasuti R. T.”. — Предвиђа се подела обвезница напред именованог Друштва, сразмерно дужини делова железничке пруге пресечене границом. Са именованим друштвом повеће се преговори о питањима отштете. Конвенција је потписана 10 марта 1933 и ступиће на снагу по размени ратификација.

17 — Споразум о примени Конвенције о режиму имања која леже у пограничној зони, од 5 јула 1924. — Овим споразумом предвиђа се колико и каквог земљишта ће моћи задржати сопственици таквих имања, као и то како ће им се накнадити штета причинјена евентуалном погрешном применом аграрних закона и прописа. Споразум је потписан 11 марта 1933 и ступа на снагу одмах по размени ратификација.

18 — Споразум односно тачке 5 Протокола Јевтић-Титулеско. — Овим Споразумом решено је питање о извесним рекламацијама које се односе на реституцију добара пређашњег XIV граничарског пука, експроприсаних сходно румунском аграрном закону као и о рекламацијама које се односе на штете и реквизиције приликом привремене окупације румунског Баната. Решено је да се обостране рекламације узајамно пребију, но с тим да се за напред поменути експроприсана обрада даде отшета у експропријационој ренти. Овај Споразум потписан је 11 марта 1933 и ступа на снагу по размени ратификација.

19 — Конвенција о архивама које интересују територије додељене Краљевини Југославији и Краљевини Румунији Трианонским уговором о миру и Протоколом којим је утврђена дефинитивна гранична линија између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније потписаним 24 новембра 1923 у Београду. — Овом Конвенцијом детаљно је предвиђено како ће се разменити архиве и остали писани материјал. У прилозима уз ову Конвенцију побројане су архиве, акти, документи, и остали писани материјал појединих грана. Прилози су ови: I) О железницама; II) О поштама, телеграфу и телефону; III) О саобраћајним путевима и речним путевима; IV) О катастру; V) О хидрографским, хидротехничким, хидрауличким, пољопривредним и метеоролошким сервисима; VI) О војним архивама; VII) О судским актима и VIII) О матичним регистрима.

Конвенција је потписана 30 јануара 1933. Она ступа на снагу по њеном ратификовању, а у сваком прилогу означен је рок у коме се има извршити размена архива и осталог писаног материјала.

Господо народни посланици, сам број конвенција и њихова садржина којом се решавају готово сва административно-судска и просветна питања између Краљевине Румуније и Југославије јесу резултати дугогодишњег пријатељства између Краљевине Румуније и Југославије, пријатељства које је чврсто постављено на Пакту држава Мале антанте. Из оваквог пријатељства могло је једино да се дође до оволиког међународног поверења какво се јасно огледа у оволиком броју закључених конвенција између две пријатељске и савезничке Краљевине.

Пактом Мале антанте од фебруара месеца и конституисањем Сталног савета Министара Мале антанте на овогодишњој конференцији у Прагу извршена је дефинитивно унификација спољне по-

литике наших трију држава: Румуније, Чехословачке и Југославије. Извршена је тиме унификација спољне политике, унификација војне опреме, а сада, понаособ извршује се унификација административно-судских и просветних питања, па ће затим доћи конвенције о економско-финансиским питањима, што све чини стварном и недељивом Малу антанту.

Не могу пропустити прилику, а да са овога места не истакнем важан и предан рад штампе Мале антанте, која за цементирање савеза и пријатељства држава Мале антанте има великих заслуга. Нема, господо, савеза и пријатељства међу државама, кога неће штампа! А штампа је та, која ваљана пријатељства и савезе сугерира у народну душу. Нема ли тога, никакви савези на папиру нису дугог века. Само су они савези дугог века, који су усађени у душу народа.

Из овога разлога, и на бази овога, господо, ја предлажем Народној скупштини у име одбора, да се ова конвенција са пријатељском и савезничком Краљевином Румунијом прими у целости. (Пљескање).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Реч има заступник Министра иностраних послова г. др. Алберт Крамер.

Заступник Министра иностраних послова, Министар без портфеља др. Алберт Крамер: Господо народни посланици! Уочи реорганизације Мале антанте кад смо приступали раду око поновног учвршћивања и појачавања не само наших политичких него и привредних веза, кад смо претворили Малу антанту у једну нову стварну међународну јединицу, ми смо имали — Краљевина Румунија и Краљевина Југославија — још читав низ отворених питања, која у току година, после закључења светског мира, још нисмо успели да коначно решимо. Било је природно, да су и Краљевина Румунија и наша Краљевина показале жељу и вољу, да, уочи тако великих задаћа, пред којима смо стајали, што пре, што брже и што потпуније ликвидирају та питања.

На састанку 20 и 21 децембра 1932 године између министара иностраних послова Краљевине Румуније и Југославије, г. Титулеска и г. Јевтића, био је постигнут споразум, према коме су имала бити регулисана и ликвидирана сва још нерешена питања, која интересују ове две Краљевине.

Изузевши појединачна провизорна решења као један комплекс питања административне, финансијске, привредне, саобраћајне, социјалне, културне и политичке природе, која су после повлачења границе у новој ситуацији имала бити регулисана, чекао је на дефинитивно решење.

По протоколу, који је потписан на основу постигнутог споразума, обухваћена су била та питања у седам тачака.

Прва тачка тога споразума односи се на споразуме, конвенције и протоколе који су били између нас парафирани већ у јулу 1929 године, али који су до сада остали нератификовани, јер су се међутим у појединим питањима, која су решавали ти споразуми, показала различита тумачења и неке опсервације о којима смо морали и ми и наши савезници водити рачуна. Тих споразума, конвенција и протокола из 1929 године има четири. Ми смо, господо, сада успели да све диференције ликвидирамо и да те споразуме, конвенције и протоколе дефинитивно средимо.

Друга тачка протокола из децембра лањске године односи се на спорна питања између наше

Краљевине и Краљевине Румуније у погледу аграрне реформе. Тачка друга тога протокола гласи: „Два министра иностраних послова споразумели су се да румунски поданици, сопственици у граничној зони а који су експрописани на основу југословенског аграрног закона имају бити обештећени правичном оштетом за добра којих су били лишени, ако југословенска влада сматра да није могућ повраћај у природу. У случају да су југословенски поданици експрописани у граничној зони по одредбама члана 3 алинеја друга конвенције из 1924 године, исти принцип биће примењен и за наше у Румунији.“

У чему је овде постојао спор? Према конвенцији између Краљевине Румуније и Краљевине Југославије из године 1924 требала су да буду узета од аграрне реформе она имања у граничној зони, која не премашају 50 катастралних јутара односно под извесним условима 100 катастралних јутара. Са румунске стране тумачила се та одредба апсолутно, т.ј. да не може бити експроприација примењена ни у коме случају на посед до 50 катастралних јутара, да мора дакле и ономе који потпада под аграрну реформу бити тај минимум остављен; док је са наше стране било тумачење да су изузети од аграрне реформе само они код којих целокупан посед не премаша 50 катастралних јутара. О томе питању дуже времена нисмо могли доћи до сагласности док није најзад комисија, која је на томе радила, успела да нађе једно компромисно решење, по коме ће једна мешовита комисија прегледати случајеве из 1924 године и за сваки случај ако та комисија не би могла донети једну споразумну одлуку, оставља се овима владама да питање регулишу.

Трећа тачка протокола оба министра односи се на ветеринарску конвенцију и транзитну конвенцију. Ми до сада са Румунијом нисмо имали ветеринарске конвенције. За нас и за Румунију није то питање, међутим, само санитарно питање него у великој мери и економско питање, — питање конкуренције југословенске стоке и румунске стоке на европским тржиштима. Баш због тога питање ветеринарске конвенције задавало је и нама и Румунима много брига и тешкоћа. Ипак на крају смо успели да се споразумемо. Ми с једне стране нисмо могли једној пријатељској и савезничкој држави не дати ветеринарску конвенцију, коју имамо и са суседном Мађарском, а на другој страни морали смо тражити извесне гаранције да ова ветеринарска конвенција неће довести до тога, да се на страним тржиштима туку цене југословенске и румунске стоке. Ми смо се ту међусобно обавезали да се у будуће на страним тржиштима уздржимо од штетне конкуренције и међусобног обарања цена на европским пијацама. Ми се надамо, да ће сада у оквиру привредног аранжмана Мале антанте овај принцип, који смо ми поставили, бити у пуној мери очуван. Ветеринарска конвенција између наше Краљевине и Краљевине Румуније ступила је на снагу 20 марта ове године и до сада је показала добре резултате.

Четврта тачка, господо, односи се на давно спорно питање добара такозваног четрнаестог српског граничарског пука. Влада југословенска и румунска споразумеле су се да се у погледу рекламација наших због иметка тога четрнаестог граничарског пука и рекламација румунских у питању извесних реквизиција за време ликвидације војног стања ликвидирају на тај начин, да се рекламације са једне и са друге стране за повлачу

накнаду пребију, а да се онај део у коме се покаже неки суфицит исплати. Преговори у погледу рекламација између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније у погледу ликвидирања имовине бившег Српског 14 граничарског пука вођени су одавно али никако нисмо могли да се сложимо. Ви знате у чему је то питање. Приликом разграничења између наше државе и Краљевине Румуније, Краљевини Румунији припала су добра од 33.000 катастарских јутара, која су била власништво 56 општина, које су чиниле раније војни округ бившег 14 Српског граничарског пука. После разграничења од тих 56 општина 34 су остале на нашој територији, а Румунији је припало 22 са целим иметком напред поменутих села.

Наша Краљевина стајала је на становишту да се тражи подела тих 38.000 катастарских јутара земље сразмерно броју општина, чланова заједнице добара некадашњег војног округа бившег 14 Српског граничарског пука. Према томе на 34 општине, које су остале на нашој територији, имао би пасти одговарајући део те шуме од 29.500 катастарских јутара. За случај да румунска влада не би пристала на ову раздеобу, тражили би опште. С наше стране вредност тога имања, онога дела који би припао нашим општинама, израчуната је била 1929 године на 500 милиона, па после од неких стручњака чак и преко једне и по милијарде динара.

Румунска теза била је, да је то велико имање потпало под удар румунског аграрног закона, па би у крајњем случају могао бити у питању само минимум од 200 катастарских јутара, на које би те општине евентуално имале право. На другој страни Краљевина Румунија поднела нам је списак потраживања својих рекламација, по коме списку је ту опет у питању једна замашна сума од 19 милиона динара, 75 милиона леја, 350 милиона бивших аустријских круна, 73.000 швајцарских франака и 59.000 америчких долара.

После многих погађања ми смо се споразумели, господо, на овој начин. Предвиђено је давање законске накнаде у аграрним обвезницама сходно румунском аграрном закону са првим купоном свима општинама бившег 14 Српског граничарског пука, које долазе у обзир, а за експроприсани део њихових шума. Отштета за експроприсану шуму, која треба да буде дата нашим општинама, према добивеним подацима износи око 15 милиона леја у обвезницама и 7 милиона леја у купонима. Румунска влада се је том приликом обавезала да ће дати накнаду предвиђену румунским законима и свим нашим поданицима, чија су имања експроприсана у Добруци.

Овом приликом је учињена и компензација за катастарски (триангулациони) материјал Хрватске и Славоније, који ће нам Румунија предати, а чија вредност износи око 15 милиона динара.

Врло компликовано питање било је питање уређења међусобних црквених и школских односа, румунских у нашем, а југословенских у румунском Банату. У црквеном погледу створен је споразум, који Вама још није предложен.

У погледу школа ми смо овом приликом заговорили једно врло важно питање. Ми смо на Бледу 1927 г. посебном конвенцијом за румунско школство на нашој територији дали изузетне привилегије које нису никако могле бити доведене у оквир нашег владиног школског законодавства и тако ми нисмо могли да парафирану Бледску конвенцију ратификујемо и спроведемо. Од онога што

ми дајемо као ретко која држава у Европи, нашим мањинама на школском пољу, не можемо правити далекосежне изузетке. Кад ми нисмо ратификовали Бледски споразум, онда су 1929 г. поновно вођени преговори између наше Краљевине и Краљевине Румуније, али до сагласности се није могло доћи и преговори су били прекинути. Сад нам је, господо, успело да се споразумемо. И у школском питању успели смо да очувамо пуну важност наших домаћим општим школским законима, а да дамо концесије које су биле потребне између двају пријатељских народа. Г. известилац одборски дао је Вама, господо, о томе неколико података. Овом приликом ево Вам неколико података о нашим школама у Румунији и о румунском школству у нашој земљи. Наших школа у румунском Банату има 44 са приближно 2300 ученика. Те школе све су конфесионалне и остаће конфесионалне и у будуће. Код нас постојећи закон конфесионалне школе не признаје, па смо према томе румунске мањинске школе ми примили као наше државне основне школе. У нашем Банату има 78 одељења, на којима ради 41 наставник наше народности, који познају румунски језик и око 40 наставника румунске народности. Ученика има приближно 5.000. Румунске мањинске школе код нас су државне.

На крају, господо, протокол два министра посвећује своју пажњу и питању полицијске контроле пловидбе на целом сектору Дунава између ушћа Нере и Тимока обухватајући и вештачки канал у Бердапу, такозвани Сипски канал. То је једно од најинтересантнијих питања, јер ми до потписа споразума, на томе делу још нисмо били до сада успели да дефинитивно ликвидирамо питање наше међусобне границе и због тога се је и постављало оно друго питање заједничке полицијске контроле. По протоколу о разграничењу између Краљевине Румуније и Југославије од 24 новембра 1923 год., граница на Дунаву између наше две државе иде у главном матицом Дунава, то јест тамо куда је ишла и пре рата, а по члану 4 Протокола о разграничењу, било је обележено црвеним мастилом на карти, придруженој томе протоколу, како граница фактички иде. Та граница која иде матицом Дунава препушта читав такозвани Сипски канал нашој територији. Међутим, румунска теза је била да граница између Румуније и Југославије иде средином самог Сипског канала, па према томе, се је и постављало питање заједничке полицијске контроле у томе каналу. Сада је наша теза, да иде граница између Краљевине Румуније и Југославије је матицом Дунава па, према томе, да читав Сипски канал остаје у нашим рукама под нашим искључивим суверенитетом, а доследно томе отпало је питање неког нарочитог аранжмана у погледу полицијске контроле у Сипском каналу.

Господо, захваљујући дубоком разумевању које је показала Краљевска румунска влада за ликвидацију свих тих диференција и размимолажења спољних и унутрашњих питања, разумевању коме смо са наше стране одговорили адекватним схватањем о важности и хитности ликвидације тих питања, ми смо могли да заједничким напорима и концесијама свршимо један замашан посао.

Тако, те конвенције дефинитивно ликвидирају све постојеће до сада још нерешене проблеме између Краљевине Југославије и Краљевине Румуније, који проистичу из самог постанка наших нових великих држава, а на другој страни, господо, браћа Румуни и ми смењемо рећи: да су ове конвен-

ције један леп допринос ка изградњи солидне сарадње пуне међусобног поверења не само између наше две државе него и у оквиру Мале антанте — наше заједничке узданице. (Бурно одобравање и повици: Живела Мала антанта!)

Упућујући овом приликом наше срдачне жеље братском румунском народу и његовој великој националној држави, ми ћемо најлепше показати своје искрено осећање, ако предлоге, који стоје пред нама, једнодушно прихватимо. (Бурна аплауз и одобравање)

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч г. Стеван Ђирић.

Стеван Ђирић: Господо народни посланици, ми стојимо ових дана под дојмом великих догађаја у спољној политици. Ви знате да се у Лондону отвара привредна конференција, од које читаво човечанство много очекује. Рад те конференције не пратимо само ми који носимо одговорност за догађаје, него без претеривања може се рећи: да те конференције прате сви; готово цео свет је зауставно дах, јер од успеха те конференције много шта зависи. Не дао Бог да дође до неуспеха, јер и оно мало наде што је везано за ту конференцију, када би се изгубило, морали бисмо очајавати. Кад имамо такве догађаје пред собом, можда је мало тешко говорити о свакодневним, тако да се изразим, свим догађајима, конвенцијама које регулишу живот у својој простоти, онакав какав је. Ипак ми не смемо то пренебрегнути. Ми не смемо заборавити да смо дужни да свакоме дану дамо своју линију, и поред великих догађаја ми морамо бити спремни да нашу спољашњу политику водимо и свакодневне догађаје и послове онако како ми то од нас очекујемо. Мало пре, није прошло ни неколико дана, господо посланици, како смо на свога Министра спољних послова и Краљевску владу ставили једно питање које нас је све узнемирило, питање о Четворном пакту. Г Министру спољних послова пошло је за руком да нас умири. Али два питања остала су још на нашим уснама, на која г. Министар није могао одговорити и на која ни један жив човек не може одговорити, на која тачан одговор можемо добити само од живота и од времена. Једно је питање: зашто су велике силе, и поред тога што им Друштво народа, перманентним положајем у Савету Друштва народа, даје оно право које им припада, зашто су се они ипак одвојили? — питање на које се не усуђујем да одговорим. И друго је питање: да ли Француска, она земља која је водила човечанство на путу према идеалима, да ли мисли да остави тај пут, а с њиме своје савезнике, или ако то није, да ли ће је Четворни пакт у досадашњем стремљењу помало заустављати? Ми не можемо седети скрштених руку, него морамо чинити оно што треба да чинимо. И с тога гледишта, поштована господо, и ове Конвенције, које вам се чине мале, ситне, безначајне, ипак добијају исти значај, јер, господо, ја вам обраћам пажњу на оне речи које је заменик господина Министра спољних послова мало пре споменуо, оне значе, господо, појачање Мале антанте, значе солидну изградњу оне зграде у коју се сад ми сви највише уздамо. (Бурно плескање и узвици: Живела Мала антанта!) Господо, овај ваш узвик, који је увек спонтан кадгод се говори о Малој антанти, даје ми повода да вам кажем то, да ја очекујем од ових конвенција не само оно што се од њих у њиховом оквиру очекује, о чему је г. Министар тако исцрпно говорио, него очекујем још и нешто више. Када схватимо те конвенције као један

камен, као једну цигљу у тој згради, оне су предрадна за потпуно јединство Мале антанте у свима питањима спољашње политике. (Бурно одобравање и узвици: Тако је!) Господо, та Мала антанта у том случају, поред великог значења за нас, добиће још једно велико значење и за светску политику и имаће ону привлачну снагу коју треба да има један савез, који почива на оправданости и праведности циљева. Господо, ја немам права да говорим у име Краљевске владе. Разумем зашто господа министри Јевтић и Крамер једно питање никад не додирују. На њима почива велика одговорност. Али ја који овде говорим само у своје име и, у најбољем случају, у име свих вас, ако погодим ваше мишљење, мислим да треба једанпут поменути и формулисати оно што се налази у атмосфери у овој Народној скупштини, како ја то осећам, да бисмо ми желели, да привлачна снага Мале антанте привуче још једну силу чији су циљеви готово идентични са циљевима Мале антанте. (Бурно одобравање). И у моменту када постоји Четворни пакт западних држава који, поред свега тога што се наговештава да се креће у духу Друштва народа, поред свега тога што се наглашава да је мирољубиве природе, ипак своју основицу има на снази, на физичкој снази те четири државе, ја сматрам, господо, да би по аналогији како је према Великој антанти створена Мала антанта, било време и требало би и био би поступак европске политике, да се насупрот Четворном пакту, који наглашава силу, створи четворни пакт који наглашава праведност и оправданост циљева за којима савезнице силе теже. (Бурно одобравање, плескање и узвици: Живела Пољска!)

Господо, мило ми је, што сте ме разумели и што видим да оно што сам рекао, нисам рекао у своје име, него је добило одјека и у свима вама, и у срцима свих вас. И са тога гледишта, ако погледамо ове Конвенције, онда оне значе један велики допринос, значе појачање оне невидљиве силе коју обест у својој заслепљености не види, али коју сваки силник у одсудном моменту борбе, кад пада одлука, онда кад је већ доцкан, мора да сагледа.

Господо посланици, са те тачке гледишта, кад знамо да ове конвенције уједначају Малу антанту, да подижу њену привлачну снагу, да значе једну нову гаранцију мира у тешким временима и искушењима, да значе извор нове моралне снаге, ја сам слободан замолити вас не само да примите ове конвенције него да по лепом обичају, кад је реч о Малој антанти у нашој Народној скупштини, те конвенције примите акламацијом. (Опште живо одобравање и плесак).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Пошто се нико од господе посланика није јавио за реч, то ћемо прећи на гласање. (Гласови: Прима се акламацијом! Прима се! Плесак. — Сви народни посланици устају са својих места кличући: Акламацијом! Акламацијом!) Објављујем да је овај законски предлог примљен акламацијом и да ће се упутити Сенату на даљи рад.

Прелазимо на другу тачку дневног реда: Претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о зубним лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима са изменама и допунама које је у овом закону Сенат учинио. Има реч извештач г. др. Живан Лукић. (Гласови:

Није овде!) Пошто извештај није присутан то ће извештај прочитати секретар Народне скупштине г. Мравље.

Секретар Милан Мравље чита извештај одбора који гласи:

Народној скупштини, штећу одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о лекарима специјалистима за болести уста и о зубним техничарима од 18 новембра 1930 године, који је Сенат вратио Народној скупштини на даље решавање у смислу члана 64 Устава Краљевине Југославије и § 66 Закона о пословном реду у Сенату, састао се данас, 4 априла 1933 године, и проучио измене које је у овоме законском предлогу учинио Сенат, па је нашао, да се све учињене измене могу усвојити.

Одбору је част предложити Народној скупштини да овај законски предлог усвоји са свима изменама и допунама које је Сенат учинио.

Одбор је одредио за извештоца г. др. Живана Лукића Народног посланика.

4 априла 1933 године
Београд.

Претседник Одбора,
Др. Богдан Видовић, с. р.

Секретар,
Др. Д. Јевремовић, с. р.

Чланови:
Др. Св. Михајловић, с. р., др. Ђ. Остојић, с. р.,

Наставак седнице

Претседник др. Коста Кумануди: Настављамо данашњу седницу. Изволите чути један законски предлог.

Секретар Милан Мравље: Г. Министар пољопривреде тражи да се предлог закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе огласи за хитан. (Види прилог).

Претседник др. Коста Кумануди: Реч има г. Министар пољопривреде:

Министар пољопривреде др. Љубомир Томашић: Господе народни посланици, оно што сам задњи пут рекао за Аграрни закон који је пред Народној скупштином за северне крајеве, то исто важи и за овај Закон који је пред Вама за Јужне крајеве, ако не још и у већој мери. Ја мислим, да нема ни једног између вас који не зна какво је стање тамо и каква је велика потреба да се то питање што пре уреди. Молим вас, господе народни посланици, да прихватите ову хитност да можемо истодобно, када се буде ово питање решавало за северне крајеве, решавати и за јужне.

Претседник др. Коста Кумануди: Прима ли Народна скупштина предложено хитност? (Прима).

Објављујем да је Народна скупштина примила хитност. Изволите чути један одборски извештај.

Секретар Милан Мравље: Одбор за проучавање законског предлога о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе, подноси Скупштини на решење свој извештај.

Претседник др. Коста Кумануди: Овај ће се извештај штампати и раздати народним посла-

др. Живан М. Лукић, с. р., др. Никола Кешелевић, с. р., др. Богумил Вошњак, с. р., др. Филип Лазаревић, с. р.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Прелазимо, господе, на основу § 66 Закона о пословном реду Народне скупштине на гласање седењем и устајањем по овим изменама и допунама које је учинио Сенат у овом законском предлогу.

Секретар Милан Мравље прочита § 1.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 1? (Прима) Она господа која су за нека изволе седети, а која су против нека изволе устати. (Сви седе). Објављујем да је § 1 примљен једногласно.

— За овим је Народна скупштина гласајући седењем и устајањем примила једногласно од § 1 до § 17 предлог закона о изменама и допунама Закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима, од 18 новембра 1930 у редакцији како га је Скупштина Краљевине Југославије усвојио на свом 11 редовном састанку, одржаном 16 децембра 1932 године.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Према томе је, господе народни посланици, овај законски предлог коначно примљен у Народној Претставници и са њим ће се поступити по одредбама Устава. Са овим смо завршили другу тачку дневног реда. Са вашим овлашћењем, ја ћу ову седницу да прекинем, а наставићемо је у 6 сати после подне.

Седница је прекинута у 11.30 часова.

у 18,15 часова —

ницима и ставити на дневни ред, кад то Скупштина одлучи.

Прелазимо да дневни ред. На реду је претрес извештаја одбора за проучавање законског предлога о преносу права власништва имања у Београду у Крунској улици бр. 22 са Гимнастичког друштва »Душан Силни« на Соколско друштво Београд — Матица.

Како извештао г. др. Стјепан Бачић није присутан, то молим г. секретара да прочита тај извештај.

Секретар Милан Мравље: прочита извештај који гласи:

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Скупштински одбор, коме је на основу § 53 Закона о пословном реду у Народној скупштини, а у вези одлуке Народне скупштине донете на 46 редовном састанку од 27 марта 1933 године, поверен на проучавање законски предлог »О преносу права власности имања у Београду у Крунској улици бр. 22 са Гимнастичког друштва »Душан Силни«, на соколско друштво Београд-Матица, и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године; завршио је свој рад на седници Одбора одржаној 29 марта 1933 године.

Одбор је једногласно усвојио текстуелно предложени му законски предлог у начелу и појединошћима, те према томе Одбору је част предложити Народној скупштини, да овај законски предлог изводи усвојити.

За извештоца Одбор је одредио г. др. Стјепана Бачића.

30 марта 1933 године

Београд.

Секретар, Претседник Одбора,

Др. Стјепан Бачић, с. р. Др. Краљевић, с. р.

Чланови: **Коман Албин** с. р., др. **Богдан Видовић** с. р., др. **Људевит Пивко** с. р., **Антон Церер** с. р., **Никола Хрибар**, с. р., **Стјепан Шифтар** с. р., др. **Милослав Стојадиновић** с. р., др. **Ауер Људевит** с. р., др. **Гавро Санта**, с. р., **Анте Ађић**, с. р., **Миливоје Степанов** с. р., **Душан Живојиновић** с. р., **Виктор Физир** с. р.

Претседник др. **Коста Кумануди**: Има реч Министар за физичко васпитање народа г. др. **Ханжек**.

Министар за физичко васпитање народа др. **Лавослав Ханжек**: Господо народни посланици, Соколско друштво Београд — »Матица« гради дом, који је замишљен као репрезентативни дом соколства у нашој престоници. У прибирању средстава око изградње тога дома, Соколско друштво мишљења је да своје имање, које се налази у Крунској улици бр. 22, реализује било продајом било задужењем, да би добивеном свотом могло завршити изградњу свога дома.

Ово имање било је некада власништво Гимнастичког друштва »Душан Силни«, а ово Гимнастичко друштво својремено је године 1908 закључило да се претвори у Соколско друштво »Душан Силни«. После рата то је друштво претворено у Соколско друштво Београд и коначно ово је друштво претворено у Соколско друштво Београд — Матица.

Имање које је власништво Соколског друштва Београд - Матица још увек гласи на име Гимнастичког друштва »Душан Силни«. Сем тога када је Гимнастичко друштво добило то имање од државе, имање је било оптерећено клаузулом неутуђивости без дозволе Народне скупштине. Законским предлогом, који је предложен вама на примање, констатује се у првом реду да је Соколско друштво Београд — Матица власник садашњег свог имања; а у другом реду кида се клаузула неутуђивости и дозвољава се Соколском друштву Београд - Матица да може продати то имање, али уз ујет да новац добивен том продајом може утрошити само у изградњу репрезентативног соколског дома у Београду.

Пошто је ствар од велике важности не само за Соколско друштво Београд — Матица, него и за читаво соколство, јер не соколство овим домом добити и своје стално седиште за свој савез у тој згради, где ће се моћи вршити и течајеви подмлатка за гимнастичку наобразбу, то вас молим да овај законски предлог примите и да тиме Соколском друштву Београд — Матица омогућите да може довршити овај свој дом. (Пљескање и узвици: Живео!)

Претседник др. **Коста Кумануди**: Пошто се нико није јавио за реч, приступићемо гласању у начелу. Гласаће се »за« и »против«. Молим господина секретара да изврши прозивку, а госпуду народне посланике да изволе гласати.

Секретар **Милан Мравље** прозива г. г. народне посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су »за« Аврамовић Бранко, Алексић Коста, Алиловић Шафир, Антонијевић Душан, Ауер Људевит др., Бабамовић Јордан, Бањац Љубомир, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Борисављевић Страхиња, Бркић Степан, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Буквић Александар, Буновић Милан, Варда Север, Видаковић Витомир, Видовић

Богдан др., Гајшек Карло, Главички Божидар, Господетић Фрањо, Грајић Перо, Грђић Васил, Грубановић Милан, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Хаџи-Тодор, Добровић Милан С., Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Драговић Милош П., Дрмел Алојзиј, Ђокић Ристо, Ђурић Михаило, Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живојиновић Душан М., Захарић Чедомир, Земљић Јакоб, Ивандекић — Ивковић Мирко др., Иванчевић Душан, Исаковић Миливоје Ђ., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Р., Јевтић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Ђока, Јовановић Јова, Јовичић Добросав, Кадич Хусеин, Каћански Стеван, Клинци Антон, Којић Драгутин др., Коман Албин, Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крејчи Антон, Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Зарије, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб, Кумануди Коста др. (претседава), Кунтарић Анте др., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Теодосије К., Лисавац Младен др., Лончаревић Иван др., Лончар Иван, Лончар Станко, Макара Дако, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Марковић Никола, Матица Павоа, Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Вјекослав др., Милошевић Гавро, Милутиновић Миланко Р., Милутиновић Милорад Ђ., Михаиловић Илија П., Михајловић Светислав др., Мохорић Иван, Мравље Милан, Најдорфер Мирко, Нинковић Трипоко, Новаковић Тодор др., Остојић Ђуро др., Пахерник Фрањо, Перић Нинко др., Петовар Ловро, Петрак Никола, Пиштелић Славко А. др., Погачник Виктор, Поповић Душан, Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., Поповић Милан В., Поповић Светислав др., Прекоршек Иван, Принцић Јово, Пустослемшек Расто, Пуцел Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радић Иван, Радоњић Милан, Радоњић Миљан, Рајић Тоша др., Рако Јанко др., Рапе Стане др., Рорбахер Јулијан др., Ружић Виктор др., Санта Гавро др., Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Симић Милорад, Смиљанић Тома др., Сокић Милоје М., Соколовић Никола, Спахић Владо, Спиндлер Вјекослав, Сршкић Милан др., Стајковић Никола, Станишић Владимир др., Станојевић Милутин, Стевановић Милан, Степанов Миливој, Степановић Милан Р., Стијић Милан др., Тадић Глигорије др., Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трифуновић Љубиша, Ђуковић Милан, Урек Иван, Урошевић Мирко П., Фиданчевић Тома др., Фотирић Арса, Хајдињак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора, Церер Антон, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић М., Шећеров Славко др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо.

Гласао је »против« Павлич Алојзиј.

Отсутни: Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Аићелиновић Гргур Будислав др., Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Баљић Салих, Бараћ Бранко др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан др., Будишин Стеван, Ваљавец Стјепан, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Вукићевић Богић

Др., Гавранчић Отон Др., Гавриловић Ото, Грба Милован Др., Грбић Емилијан, Грубер Фрањо Др., Димитријевић Мита, Додић Александар Така, Дошен Мирко Др., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Ђорђевић Владимир, Елеговић Иво Др., Живковић Негосим Др., Зельковић Бошко, Иванишевић Петар, Илић Срђа Милан Др., Исаковић Мито, Јанковић Велизар Др., Јевремовић Драгољуб Др., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Александар, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михајло Р., Кандић Јовиша П., Катић Милош, Кешевевић Никола Др., Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепо Др., Ковач Анте Љ., Ковачевић Драгутин Карло, Кожуљ Марко Др., Костић Драгутин Др., Крафт Стеван Др., Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кузмановић Лазар К., Куњашић Јоаким, Лазаревић Милован М., Лазаревић Тодор Др., Лазаревић Филип С. Др., Леушић Ђуро Др., Лукић Живан Др., Лулић Петар, Маланчећ Владо Др., Маринковић Војислав Др., Марјан Ђуро, Марјанац Симо, Матровић Анте Ф., Метикош Милан Др., Милетић Владислав, Миљковић Младен П., Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Митровић Љубомир М., Мозер Ханс Др., Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Никола Др., Никић Федор Др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко Др., Нуић Петар Др., Њамцул Ранко Др., Палечек Иван Др., Парабућки Ђорђе, Паранос Шпиро Ф., Патриногић Љуба, Перић Матеј Др., Перић Миљивоје Ђ., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петричић Живко Др., Петровић Марко, Пешић Милутин, Пивко Људевит Др., Поповић Димитрије Оп., Поповић Добривоје Гер. Др., Поповић Милан Др., Пралак Недељко, Прека Никола, Прша Шиме Др., Радовић Саво Др., Савић Аранђел П., Савић Сава В., Савковић Илија, Сарачевић Раденко, Спасовић Вукашин, Стажић Јосип, Станић Андра, Стевановић Живојин Ар., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милосав Др., Стојковић Милан Д. Др., Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. Др., Томић Јакоб, Топаловић Милан, Трбојевић Урош Др., Тркуља Станко, Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Узуновић Никола, Урукало Сергије, Физир Виктор, Хоћера Светислав В., Цемовић Филип, Ципушевић Методије, Чохаџић Хазим, Шиљеговић Владимир, Шуменковић Илија Др., Шурмин Ђуро Др.

(После гласања)

Претседник др. Коста Кумануди: Изволите чути резултат гласања. Гласало је свега 168 народних посланика, од којих су 167 гласали за, а један против. Према томе објављујем, да је овај предлог закона у начелу примљен.

Прелазимо на гласање у појединостима. Гласаће се устајањем и седењем. Ко је за овај предлог, тај ће седети, а ко је против, тај ће устати. Изволите чути г. известивоца.

Секретар Милан Мравље прочита § 1. **Претседник др. Коста Кумануди:** Господо, ко је зато да се овако прочитани § 1 прими, нека изволи седети, а ко је против нека изволи устати. (Сви седе). Сва су господа седела, према томе објављујем да је § 1 примљен.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем, усвојила у појединостима од § 1 до § 5 Предлог закона о преносу права власништва имања у Београду, у Крунској улици број

22, са Гимнастичког друштва »Душан Силни« на Соколско друштво Београд — Матица. —

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто је Скупштина примила и у појединостима овај предлог закона, то прелазимо на поименично гласање у целини. Изволите чути прозивку.

Секретар Милан Мравље прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су »за« Аврамовић Бранко, Алексић Коста, Алиловић Шафир, Антонијевић Душан, Ауер Људевит Др., Бабаковић Јордан, Бањац Љубомир, Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Борисављевић Страхинја, Бркић Степан, Брушија Радослав, Бугарски Драгутин, Буквић Александар, Буновић Милан, Варда Север, Видаковић Витомир, Видовић Богдан Др., Гајшек Карло, Главички Божић, Господетић Фрањо, Грајић Перо, Грђић Васиљ, Грубановић Милан, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Хаши-Тодор, Добровић Милан С., Добровољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Драговић Милош П., Дрмљ Алсјизиј, Ђокић Ристо, Ђурић Михаило, Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живојиновић Душан М., Захарић Чедомир, Земљић Јакоб, Ивандекић—Ивковић Мирко Др., Иванчевић Душан, Исаковић Миљивоје Ђ., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Р., Јевтић Радован, Јелић Милутин, Јован Андрија, Јовановић Ђока, Јовановић Јова, Јовичић Добросав, Катић Хусеин, Каћански Стеван, Клинич Антон, Којић Драгутин Др., Коман Албин, Костић Милорад Ј. Др., Краљевић Драган Др., Крамер Алберт Др., Крејчи Антон, Крстановић Ристо, Крстић Владимир, Крстић Зарије, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста Др. (претседава), Кунтарић Анте Др., Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Теодосије К., Лисавац Младен Др., Лончаревић Иван Др., Лончар Иван, Лончар Станко, Маркар Дако, Максимовић Божић, Максимовић Стјепан, Марјанац Симо, Маркић Фрањо, Марковић Велимир Ж., Марковић Миленко Др., Марковић Милорад П., Марковић Никола, Матица Паво, Матић Ђока Н., Маџековић Матија, Машић Марко, Мијић Милан Ђ., Милетић Вјесколав Др., Милошевић Гавро, Милутиновић Милинко Р., Милутиновић Милорад Ђ., Михаиловић Илија П., Михајловић Светислав Др., Мохорић Иван, Мравље Милан, Најдорфер Мирко, Нинковић Тришко, Новаковић Тодор Др., Остојић Ђуро Др., Пахерник Фрањо, Перић Нинко Др., Петовар Ловро, Петрак Никола, Пиштелић Славко А. Др., Погачник Виктор, Поповић Душан, Поповић Јефтимовић, Поповић Коста Др., Поповић Милан В., Поповић Светислав Др., Прекоршек Иван, Принцип Јово, Пустослемшек Расто, Пуцељ Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радић Иван, Радоњић Милан, Радоњић Миљан, Рајић Тоша Др., Рако Јанко Др., Рапе Стане Др., Рорбахер Јулијан Др., Ружић Виктор Др., Санто Гавро Др., Секулић Милан Др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Симић Милорад, Смиљанић Тома Др., Сокић Милоје М., Соколовић Никола, Спахић Владо, Сршкић Милан Др., Стајковић Никола, Станишић Владимир Др., Станојевић Милутин, Стевановић Милан, Степанов Миљивоје, Степановић Милан Р., Стијић Милан Др., Тадић Глигорије Др., Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трифуновић Љубиша, Ђуковић Милан, Урек Иван, Урошевић Мирко П., Фиданчевић Тома Др., Фотирић Арса, Хајдињак

Антон, Ханжек Лавослав Др., Хасанбеговић Авдо Др., Хрибар Никола, Христић Бора, Церер Антон, Чорбић Бранко, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић М., Шећеров Славко Др., Шифтар Стеван, Шнајдар Фрањо.

Гласао је »против«: Павлич Алојзиј.

Отсути: Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Анђелиновић Гргур Будислав Др., Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Баљић Салих, Бараћ Бранко Др., Батинић Јозо, Бачић Стјепан Др., Будишин Стеван, Ваљавец Стјепан, Васиљевић Стеван Др., Величковић Миладин, Вељковић Вељко, Видић Јеша Др., Вошњак Богумил Др., Вујић Димитрије В., Вукићевић Богић Др., Гавранчић Отон Др., Гавриловић Ото, Грба Милован Др., Грбић Емилијан, Грубер Фрањо Др., Димитријевић Мита, Додић Александар Така, Дошен Мирко Др., Дрљача Бранко, Дубоковић Јурај, Ђорђевић Владимир, Елеговић Иво Др., Живковић Негосим Др., Зељковић Бошко, Иванишевић Петар, Илић Срђа Милан Др., Исаковић Мито, Јанковић Велизар Др., Јевремовић Драгољуб Др., Јеличић Божа Ц., Јеремић Живојин, Јовановић Александар, Кајмаковић Омер, Каламатијевић Михајло Р., Кандић Јовиша П., Катић Милош, Кешевљевић Никола Др., Кнежевић Ловро, Кнежевић Стјепо Др., Ковач Анте Љ., Ковачевић Драгутин Карло, Кожуљ Марко Др., Костић Драгутин Др., Крафт Стеван Др., Крстић Милутин, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кузмановић Лазар К., Куњашић Јоаким, Лазаревић Милован М., Лазаревић Тодор Др., Лазаревић Филип С. Др., Леушић Буро Др., Лукић Живан Др., Лулић Петар, Малаицећ Владо Др., Маринковић Војислав Др., Марјан Буро, Мastroвић Анте Ф., Метикош Милан Др., Милетић Владислав, Милошевић Младен П., Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Митровић Љубомир М., Мозер Ханс Др., Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Никола Др., Никић Федор Др., Никодијевић Аранђел Д., Николић Бранко Др., Нуић Петар Др., Њамцул Ранко Др., Палечек Иван Др., Парабушки Ђорђе, Паранос Шпиро Ф., Патрногић Љуба, Перић Матеј Др., Перић Миљивоје Ђ., Перко Драгутин В., Петковић Милан, Петричић Живко Др., Петровић Марко, Пе-

шић Милутин, Пивко Људевит Др., Поповић Димитрије Он., Поповић Добривоје Гер. Др., Поповић Милан Др., Праљак Недељко, Прека Никола, Прша Шиме Др., Радовић Саво Др., Савић Аранђел П., Савић Сава В., Савковић Илија, Сарачевић Раденко, Спасовић Вукашин, Стајић Јосип, Станић Андра, Стевановић Живојин Др., Стефановић Игњат, Стојадиновић Милослав Др., Стојковић Милан Ђ., Др, Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Толић Игњат М. Др., Тонић Тодор Р., Топаловић Милан, Трбојевић Урош Др., Тркуља Станко, Трпковић Ставра К., Ђирић Ђорђе, Ђирић Стеван, Узуновић Никола, Урукало Сергије, Физир Виктор, Хођера Светислав В., Цемовић Филип, Ципушевић Методије, Чохаџић Хазим, Шилеговић Владимир, Шуменковић Илија Др., Шурмин Буро Др.

(После гласања)

Погпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Изволите чути, господо, резултат гласања: Гласало је свега 169 народних посланика! Од тога је гласало 168 за, а један *против*. (Пљескање и узвици: Живео Соко!).

Тиме је, господо народни посланици, овај законски предлог коначно примљен и биће упућен Сенату на даљи рад.

Овим смо исцрпили дневни ред данашње седнице.

За идућу седницу предлажем Вам следећи дневни ред:

1 — Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима; и

2 — Претрес извештаја Одбора за проучавање законског предлога о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе.

Прима ли Скупштина овај дневни ред? (Прима!). Идућу седницу заказујем за сутра у 9 часова са примљеним дневним редом. Данашњу седницу закључујем.

Седница је закључена у 18,45 часова.

П Р И Л О Ж И

Господину

Претседнику Народне скупштине

Београд

На основу § 61 и 62 Закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је у прилогу под ./. доставити у два примерка предлог „Закона о изменама и допунама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 XII 1928 године Бр. 38700 са изменама и допунама“ с молбом, да се исти преда једном нарочитом одбору на проучавање и коначну редакцију.

Овај законски предлог потписао је довољан број посланика како то прописује § 51 Закона о пословном реду у Народној скупштини и молим да се исти огласи за хитан.

Изволите, Господине Претседниче, примити уверење о мом одличном поштовању.

9 јуна 1933 године

Београд:

народни посланик,
Милан Петковић, с. р.
Влад. Б. Шилеговић, с. р., Марко Машић, с. р.,
Добр. Јовичић, с. р., др. Славко Пиштелић, с. р.,
Милан Симић, с. р., Жив. А. Јеремић, с. р., Фрања Маркић, с. р., Теодосије Лазаревић, с. р., Душан М. Живојиновић, с. р., Урош П. Недељковић, с. р., Иван Радић, с. р., Живко Даниловић, с. р.

ЗАКОН
о изменама и допунама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 XII 1928 године Бр. 38700 са изменама и допунама.

§ 1

У року од једне године дана, предвиђен у члану 11 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 XII 1928 године бр. 38700 за подношење споразумних пријава продужује се још за једну годину дана рачунајући од дана ступања на снагу овога закона.

Ово продужење важи и за све оне споразумне пријаве које су биле одбијене ради тога што нису биле поднесене благовремено.

§ 2

Члан 23 Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 XII 1928 године бр. 38700 мења се и гласи:

Сви недоконачани спорови, о којима говори чл. 23 Закона о беглучким земљама од 3 XII 1928 године бр. 38700, заматнути по беглучкој уредби од 12 V 1921 године, имају се расправити и довршити у складу са одредбама Закона о беглучким земљама у Босни и Херцеговини од 3 XII 1928 године бр. 38700 уколико су захтеви стављени до 1 јануара 1928 године.

Исто тако имају се расправити и довршити по одредбама поменутог закона од 3 XII 1928 године и они спорови који су заматнути по одредбама беглучке уредбе од 12 V 1921 године, али су одбијени а limine или с мотивацијом да потраживач није успео доказати, да рок за стављање захтева није пропустио својом кривицом.

Расправљање по споровима предвиђеним у трећој алинеји овога параграфа има се провести и у случајевима, где је односна спорна земља прешла у друге руке до ступања на снагу овога закона.

§ 3

За сва она земљишта, која (су саставни део) претстављају саставни део извесног бившег кметског селишта, а нису као таква била унесена у земљишним књигама, и на које није био поднесен захтев по беглучкој уредби од 12 V 1921 године због тога, што су та земљишта сматрана кметским, може се у року од једне године дана, рачунајући од дана ступања на снагу овога закона,

ставити на захтев и тај се има расправити и решити по чл. 7 беглучке уредбе од 12 V 1921 године, односно Закона о беглучким земљама од 3 XII 1928 године бр. 38700.

§ 4

Овај закон ступа на снагу са даном његовог обнародовања у »Службеним новинама«.

9 јуна 1933 године

Београд.

Народни посланик
Милан Петковић, с. р.

Симо Крстић, с. р., Недељко Праљак, с. р., Перо Грајић, с. р., Јак. С. Томић, с. р., Жив. А. Јеремић, с. р., Миладин Величковић, с. р., М. В. Поповић, с. р., Вел. Марковић, с. р., Ристо Ђокић, с. р., Марко Машеић, с. р., Душан Иванчевић, с. р., Јевтимије Поповић, с. р., др. Тома Смиљанић, с. р., Александар Ј. Буквић, с. р., Васил Грђић, с. р., Василије Трбић, с. р., Милош Ј. Драговић, с. р., Душан М. Живојиновић, с. р., Младен Милошевић, с. р., Милутин Ад. Јевтић, с. р., Коста Алексић, с. р., Витомир Видаковић, с. р., Жив. А. Стевановић, с. р., Милорад Симић, с. р., Д. Бешировић, с. р., Игњат Стефановић, с. р., Драгић Шелмић, с. р., Душан Поповић, с. р., Чед. Захарић, с. р., Душан Антонијевић, с. р., М. Петровић, с. р., М. Топаловић, с. р., В. Шиљеговић, с. р., Јов. Р. Кандић, с. р., Петар Лулић, с. р., Мих. Ј. Крстић, с. р., Тих. Шарковић, с. р., Добра Јовичић, с. р., др. Славко Пиштељић, с. р., Антон Клишч, с. р., Фрања Маркић, с. р., Максим Тешић, с. р., Љубиша Трифуновић, с. р., Теодосије К. Лазаревић, с. р., Инж. Фрањо Пахерник, с. р., М. П. Марковић, с. р., Милан А. Ђожић, с. р., Милован Лазаревић, с. р., Влад. Милетић, с. р., Миљивој Степанов, с. р., Антон Церер, с. р., А. Дрмељ, с. р., др. Ђуро Остојић, с. р., Ђока Јовановић, с. р., Милан Ђуковић, с. р., Мил. Р. Степановић, с. р., др. Стеван Васиљевић, с. р., Н. Марковић, с. р., Т. Нишковић, с. р., Урош П. Недељковић, с. р., Иван Радић, с. р., проф. Антуновић, с. р., Љубомир Патрновић, с. р., Р. Пустослемшек, с. р., потпис нечитак, потпис нечитак.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

др. Николе Никића, народног посланика, на Мини стра унутрашњих послова о убиству у Винковцима, које је јучер извршио винковачки градски начелник др. Паја Шумановац.

Господине Министре,

Мора да Вам је већ познато, да се у Винковцима јучер изјутра догодио страشان случај, који је читаво грађанство у правом смислу речи револтирао. Тога дана, на име око 8 часова изјутра, прегазио је градски начелник др. Паја Шумановац, враћајући се аутом са једне пијанке из Иванкова, винковачког омладинца, трговачког помоћника Милана Вегнера, који је одмах после тога у винковачкој болници издахнуо.

Аутом је управљао сам др. Паја Шумановац, премда нема ни шоферског испита, ни шоферске исказнице, возећи непрописном брзином.

Грађани града Винковаца већ годинама трпе зулуме овог градског начелника, који је уништавајући до сад њихову имовину, почео да их газн

и убија.

Тражећи, природно, да нам на ову интерпелацију сместа хитно у Народној скупштини одговорите, питамо Вас:

1— да ли сте за умирење узбуђеног грађанства вољни одмах одредити да се г. Паја Шумановац за ово кривично дело ухапси?

2— Како сте и до сад могли г. Пају Шумановаца на начелничкој столици у Винковцима држати, кад сте у буџетској дебати и у Финансијском одбору сами признали, да је г. Паја Шумановац у служби био некоректан?

12 јуна 1933 године

Београд.

др. Никола Никић, с. р.
народни посланик.

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

народног посланика Милинка Р. Милутиновића, на Претседника Министарског савета.

Господину Претседнику Народне Скупштине
Краљевине Југославије
Београд

На основу § 71 Закона о пословном реду у Народној скупштини, част ми је поднети на г. Претседника Министарског савета следећу интерпелацију:

Господине Претседниче,

По свима надлештвима поверених Вам Министарстава преправиле су женске које су запослене као дневничарке или су постављене као дневничарке па су после разврстане.

Ја као народни посланик обилазећи поверена Вам Министарства ради свршавања послова по тражењу мојих пријатеља, наишао сам на масу женских које не гледају нити придају важност што сам ја као народни посланик дошао поради врло хитних послова, да свршим посао и да ми даду потребна обавештења. Оне и не обазирати се зашто сам ја дошао пудеришу се и карминишу, а када им ја кажем зашто сам дошао оне ми одговарају, сељаче, не можете добити од нас обавештења док не одете код овог или оног не казујући кога, а не помичући се са места на коме седе. Разговарао народни посланик са њима или обичан грађанин, за њих је то свеједно, оне се и даље пудеришу и карминишу.

Господине Претседниче, маса и маса наших грађана има који су свршили 2, 4, 5, 6, 7, 8 разреда гимназије, малу и велику матуру, студирали и т. д. па данас немају посла него се без посла муче и просе парче хлеба, продају млеко и т. д.

Господине Претседниче, сутра и ако планират између нас и неке суседне државе, сви људи требаће нам да стану на браник наше отаџбине, а ове женске, које су само научиле на пудер и по-

маду, нигде неће бити него ће побећи у мишије рупе.

Господине претседниче, станите на хошку хотела Лондона у 2 сата по подне када престаје канцеларијско време, па ћете видети да седамдесет од сто женских излазе из појединих надлештава.

Господине Претседниче, ја тражим да се све женске, које су физички способне, редуцирају, исто тако и оне које су доброг имовног стања, а на њихова места да се поставе мушкарци, који ће сутра, када планира пушка, стати на браник наше отаџбине.

Маса и маса женских има које су запослене па кажу: „мени је лако и овако ми се може“, „лакше ми је да водим рачуна о себи, а не и о мени и о моме мужу“; потребно је све женске, како сам напред навео, редуцирати па да се оне удаду, а њихови мужеви запосле; да оне буду добре домаћице, тако да сви вуци буду сити а овце на броју. Овде би се са једним метком убило два зеца, зато што би се многи млађи људи, који би сутра требали да стану на браник отаџбине, запослили. Тиме би им се дало парче хлеба, којега данас немају, а са друге стране редуциране женске удале би се за такве људе и постале добре домаћице.

Господине Претседниче, ја Вас молим да ми на првој седници Народне скупштине усмено одговорите, шта мислите по овој ствари предузети?

Примите, Господине Претседниче, и овом приликом уверење мога особитог поштовања.

12 јуна 1933 године

у Београду.

Милинко Р. Милутиновић, с. р.
народни посланик.

СЕНАТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Бр. 4351/932.

Господине Претседниче,

Част нам је доставити Вам под ./ предлог закона о изменама и допунама Закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима, у редакцији како га је Сенат усвојио на своме XI редовном састанку, одржаном 16 децембра 1932 године.

Овај се предлог враћа Народној скупштини на даље решавање у смислу члана 64 Устава Краљевине Југославије и § 66 Закона о пословном реду у Сенату, пошто је Сенат Краљевине Југо-

славије извршио извесне измене и допуне појединих одредаба у овом законском предлогу, који му је Народна скупштина послала актом својим бр. 11670 од 12 новембра 1932 године на рад.

Изволите, Господине Претседниче, и овом приликом примити уверење о нашем особитом поштовању.

Претседник Сената,

Др. А. Павелић, с. р.

Секретар,
Др. Иво Гмајнер, с. р.

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА

Изменама и допунама Закона о лекарима специјалистима за болести уста и зуба и о зубним техничарима од 18 новембра 1930 године, у редакцији како га је Сенат Краљевине Југославије усвојио на своме XI редовном састанку, одржаном 16 децембра 1932 године.

§ 1.

§ 1 мења се и гласи:

Право на специјалну зубно-лекарску праксу имају само доктори целокупног лекарства — специјалисте за болести уста и зуба.

Назив специјалисти за болести уста и зуба стичу они доктори целокупног лекарства, који су се по отслуженој обавезној припремачкој служби нарочито за ову струку оспособили на страним и домаћим универзитетским установама или на одељењу за стоматолошки државне болнице у Београду. Ова специјализација траје једну годину и шест месеци; од тога времена шест месеци може се провести и на стоматолошким одељењима оних државних или бановинских болница и на оним зубно-лекарским васпитним установама, које одреди Министар социјалне политике и народног здравља по саслушању Главног санитетског савета. По истеку прописаног рока кандидат полаже испит пред Комисијом коју одреди Министар социјалне политике и народног здравља.

§ 2.

§ 3 мења се и гласи:

Специјалисте за болести уста и зуба, зубни лекари, дентисти и дентисти-техничари могу имати само једну приватну ординацију. Лекар специјалиста за болести уста и зуба не сме у својој ординацији запослити помоћно особље ма за какав рад у устима пацијената, осим доктора целокупног лекарства или зубних лекара са факултетском спремом.

§ 2а.

§ 4 мења се и гласи:

Лекарима који немају право зубно-лекарске праксе забрањује се свака сарадња са дентистима, дентистима-техничарима и са зубним техничарима.

§ 2б.

§ 6 мења се и гласи:

Отварање приватних зубних клиника или поликлиника дозвољено је само докторима целокупног лекарства специјалистима за болести уста и зуба, који су провели најмање 5 година на универзитетским клиникама, стоматолошким одељењима државних или бановинских болница или су вршили специјалну зубно-лекарску приватну праксу најмање кроз 10 година.

Правилник за приватне зубне клинике или поликлинике прописаће Министар социјалне политике и народног здравља.

§ 3.

§ 10 мења се и гласи:

Ученици и ученице зубне технике могу бити само она лица која су свршила 4 разреда средње или грађанске школе или 8 разредне народне школе.

Они проводе на стручном раду 3 године и то: на државним клиникама, поликлинама, стоматолошким одељењима државних или бановинских болница и код лекара специјалиста за болести уста и зуба. После успешног свршеног стручног рада и положеног испита они постају зубно-техничарски помоћници.

Приликом ступања на учење дужан је сваки пријавити се надлежној првостепеној власти опште управе, а приликом иступања одјавити. Надлежна власт водиће евиденцију и контролу над ученицима и ученицама зубне технике, а тако исто контролисаће и односе између ученика и ученица зубне

технике и зубно-техничких помоћника и њихових послодаваца.

Жалбе на своје послодавце ученици-це и помоћници-це упућиваће надлежној власти.

Сведочење које послодавци буду издавали ученицима-цама зубне технике и зубно-техничким помоћницима морају се регистровати и оверити код надлежне управне власти.

Ближе одредбе о начину и обиму стручног рада и наставе за ученике и ученице зубне технике и о испитима по свршеној настави и стручном раду прописаће Министар социјалне политике и народног здравља.

§ 4.

§ 12 мења се и гласи:

Доктори целокупне медицине, који су до 25 новембра 1930 године завршили или се тога дана затекли на специјализирању за болести уста и зуба, добијају назив специјалисте за болести уста и зуба после једногодишње специјализације.

§ 5.

§ 13 мења се и гласи:

Доктори целокупне медицине, који су до 25 новембра и зубни хирурзи који су добили право праксе пре 25 новембра 1930 године задржавају стечено право и назив зубни лекар.

Лица без факултетске спреме, која су по ранијим законима и уредбама добила право зубно-лекарске праксе и посебним решењем Министарства народног здравља назив »зубни лекар«, задржавају стечена права.

Назив »зубни лекар« и право зубно-лекарске праксе имају и она лица, која су до краја 1922 године свршила јавне више зубарске школе.

§ 6.

§ 14 мења се и гласи:

Лица, која су се на дан 25 новембра 1930 године налазила на студијама у установама, у којима се стичу називи поменути у првом ставу § 13, а имају положену матуру на нашим средњим школама, добиће по свршеном школовању и по отслуженом једногодишњем стажу на државним зубним клиникама или стоматолошким болничким одељењима, право на зубно-лекарску праксу и назив зубни лекар. Друга половина овог једногодишњег стажа може се провести и на државним школским поликлинама.

Лица, која отпочну школовање на горе поменути установама после горњег рока неће више добити право на зубно-лекарску праксу нити на назив зубни лекар.

§ 7.

§ 17 мења се и гласи:

Дентистима, који су до 25 новембра 1930 године већ стекли право дентистичке праксе, признаје се и даље то право. Лица, која су до тога дана добила дентистичку диплому, а још нису стекла право дентистичке праксе, добиће то право ако се пријаве за испит и положи га у року од шест месеци после ступања на снагу овог Закона пред одређеном комисијом.

Дентисти могу радити све зубно-техничке и дентистичке радове у устима, а забрањено им је лечење болести уста и десни, употреба рентгенових и свих других лековитих зрака, употреба опште наркозе и вршење свих крвавих операција сем вађења зуба.

Забрањује им се носити и истицати ма који

други стручни назив сем дентиста. Они се могу рекламирати само у границама које важе за зубне лекаре.

Дентисти и дентисти-техничари у Краљевини Југославији чине дентистичко-технички staleж, који је обавезно организован у дентистичко-техничку комору. Сваки дентиста и дентиста-техничар, који врши ма и повремено дентистичку праксу, као и сви зубни лекари без факултетске спреме и без титула д.д.с. (doctor of dental surgery), d.m.d. (doctor medicinae dentium) и ch. d. (chirurgien dentiste) обавезни су да ступе у дентистичко-техничку комору. Престанком чланства из било ког разлога у дентистичко-техничкој комори, губи се право на дентистичку праксу. Уредбу о организацији дентистичко-техничке коморе са законском снагом прописале Министар социјалне политике и народног здравља. Законом ће се уредити staleшке организације и припадност лекарским коморама оних лица, која су изузета горњим ставом из дентистичко-техничких комора, као и оних лица која добијају назив »зубни лекар« по трећем ставу § 5 овог закона.

§ 18 мења се и гласи:

Право дентистичке праксе у границама § 17 овог закона са називом »дентиста-техничар« добијају:

- 1) зубни техничари који су до 1 октобра 1930 године стекли на основу уредбе од 20 марта 1892 године, лист држ. закона бр. 55 посебну зубно-техничку концесију;
- 2) зубни техничари који су до 1 октобра 1930 године на основу ранијих законских прописа добили дозволу од надлежних власти (обртници, одобрене, решење) за самосталан зубно-технички рад, и ако су до тога датума у струци провели најмање 9 година, од којих 3 године као помоћници зубних лекара радећи у устима пацијената;
- 3) зубни техничари, који су се до 1 октобра 1930 године, били као помоћници или самостално бавили зубном техником 15 година, од којих су најмање 10 година вршили рад у устима. У време од 15 година не урачунавају се 3 године ученичког рада;
- 4) зубни техничари који су се до 1 октобра 1930 године бавили 10 година зубном техником, а од тога су најмање 5 година вршили рад у устима, било као помоћници или самостално и који у року од шест месеци после ступања на снагу овог закона положи дентистички испит. Испит се може само једанпут поновити у року од наредних шест месеци. До положеног испита смеју се бавити само зубно-техничким радом т.ј. радом на основу негатива добивених од зубних лекара и дентиста. У време од 10 година не урачунавају се 3 године ученичког рада.

Број година се доказује.

За лица из тачке 2 само уверењем зубног лекара код кога су вршила рад у устима пацијената, издатим код месне управне власти или код нотара и овереним од истих, као и уверењем месне управне власти да је именовани заиста станао за поменуто време у означеном месту. Лекари су дужни да ова уверења издају.

Ако је умро зубни лекар, код кога је зубни техничар радио, онда ће му општа управна власт првог степена издати уверење. Све остало доказује се уверењем staleшке организације и уверењем месне опште управне власти првог степена, да је за поменуто време у означеном месту заиста и живео, да-

тумом концесије, обртнице или решењем, или уверењем зубних лекара, дентиста или самоуправних зубних техничара, код којих је радио, овереним од првостепене управне власти.

Кандидати из претходног и овога параграфа морају поднети још и доказе:

- а) да су поданици Краљевине Југославије;
- б) да су регулисали војну обавезу;
- в) да су доброг владања; и
- г) да су телесно и душевно здрави, а нарочито да не болују ни од какве хроничне заразне болести.

§ 9

§ 19 мења се и гласи:

Испити прописани у §§ 17 и 18 полагаће се пред сталном комисијом, коју одреди Министар социјалне политике и народног здравља.

Испитну комисију сачињавају: претставник Министарства социјалне политике и народног здравља као претседник, три лекара специјалисте за болести уста и зуба, које му за ту сврху предложи лекарске коморе у Љубљани, Загребу и Београду као и чланови испитивачи и деловођа. Испитна се комисија образује у Београду при Министарству социјалне политике и народног здравља решењем Министра социјалне политике и народног здравља.

§ 10

§ 20 мења се и гласи:

Сви остали у § 18 неспоменути зубни техничари, зубно-технички помоћници и ученици-це зубне технике, који су се 25 новембра 1930 године затекли на зубно-техничком раду могу имати односно стећи право само на рад код лекара специјалиста, зубних лекара, дентиста и дентиста-техничара, а на вођење самосталне зубно-техничке радионице по довршењу деветогодишњег стручног рада. Право на отварање зубно-техничке радионице издаје територијално надлежан бан, односно Министар социјалне политике и народног здравља за територију Управе града Београда, а везано је за место, за које је дозвола дата.

Такве радионице могу носити само назив зубно-техничка радионица. Оне не смеју примати болеснике, нити имати своје чекзонице, зубно-лекарске столице нити остали прибор, који је потребан за ма који рад у устима. Оне смеју примати поручбине само од лица, која су по овом закону овлашћена да раде зубно-лекарске послове и морају водити књигу о примљеним, извршеним и издатим редовима са тачним означањем имена поручиоца.

§ 11

§ 21 мења се и гласи:

Зубни техничари из § 18 могу своје звање као дентисте-техничари вршити тамо, где су га вршили до 25 новембра 1930 године.

Зубним техничарима, који би право на дентистичко-техничку праксу стекли на основу тачке 4 § 18 могу добити месно право праксе само у местима, где нема лекара специјалиста за болести уста и зуба и зубних лекара. Исто важи и за сва остала у § 18 споменути лица, која хоће заменити место рада, у којем су се затекли за време ступања на снагу овог закона.

§ 12

§ 22 мења се и гласи:

У погледу приватне ординације вреде за зубне лекаре, дентисте и дентисте-техничаре аналогни

прописи § 3. У погледу запослења помоћног особља вреде за зубне лекаре прописи, који важе за лекаре специјалисте. Дентистима и дентистима-техничарима дозвољено је запослити у својој ординацији само дентисте и дентисте-техничаре са месним правом праксе; једино у случају своје болести или отсуства дентиста може у својој ординацији запослити и дентисту без месног права праксе, али највише за време од шест месеци, што мора одмах пријавити надлежној комори. За зубне лекаре, дентисте и дентисте-техничаре важе у погледу вршења зубно-техничких радова и у погледу запослења помоћног особља прописи § 7 односно § 9 овога закона. Стручан рад у сврху изучења зубне технике у смислу § 10 може се спровести и код зубних лекара, дентиста, дентиста-техничара, те у самосталним зубно-техничким радионицама.

§ 13

§ 23 мења се и гласи:

Лекари специјалисти за болести уста и зуба, зубни лекари, дентисти и зубни техничари страни држављани, а југословенске народности имају иста права по овом закону као и југословенски држављани, када буду примили југословенско држављанство, а тако исто имају иста права и наши држављани, који су радили у иностранству до 18 новембра 1930 године.

Може се признати рад и страним држављанима, проведен у Краљевини Југославији, који су до 18 новембра 1930 године примили југословенско држављанство.

Страни држављани, које је овај закон затекао на зубно-лекарском и зубно-техничарском раду у Краљевини Југославији имаће иста права по овом закону, као и југословенски држављани када буду примљени у југословенско држављанство.

Зубни техничари, страни држављани, који су се на дан 18 новембра 1930 године затекли у Краљевини Југославији са правом на зубно-техничку праксу, задржавају та права, у колико респективна држава, чији су они држављани, признаје и нашим држављанима иста права.

§ 14

§ 24 мења се и гласи:

За дела, која повреде прописе из §§ 3, 4, 9, 17, 20, 21 и 22 овога закона у колико нису кажњива по одредбама кривичног законика, лекари специјалисти за болести уста и зуба, зубни лекари, доктори зубне хирургије, зубне медицине и зубни хирурзи, дентисти, дентисти-техничари и зубни техничари кажњаваће се новчаном казном од 2.000 до 5.000 динара; у случају првог поврата од 4.000 до 10.000 динара; у случају другог поврата од 8.000 до 20.000 динара и забраном вршења самосталног рада за увек. У случајевима кажњавања ради повреде про-

писа §§ 3, 20, 21 и 22 могу се одузети и све справе и инструменти, који су потребни специјално за вршење зубног лекарства, а у корист школске поликлинике, коју ће по изреченој казни одредити Министар социјалне политике и народног здравља.

Казне предвиђене овим законом изричу за лекаре који су чланови лекарских комора, надлежне лекарске коморе, а за остала лица првостепене власти опште управе.

Новчане казне иду у санитетски фонд код Државне хипотекарне банке.

Новчане казне које ни на који начин не могу да буду извршене, промениће се у казну затвора према прописима, који важе за поступак пред првостепеним властима опште управе.

За жалбе против пресуда важе постојећи општи прописи.

§ 15

§ 25 мења се и гласи:

Од дана ступања на снагу овог закона у року од два месеца дужни су сви концесионари и самостални зубни техничари пријавити се надлежној управној власти са податцима и доказима свог ранијег рада и доказама када су отпочели зубно-технички рад. Ове податке спровешће банске управе Министарству социјалне политике и народног здравља. Ко се у одређеном времену без оправдања не пријави и не поднесе доказе, губи право да то накнадно учини.

Сва она лица, која на основу ових измена и допуна стичу право на дентистичку праксу и назив дентиста-техничар или на полагање дентистичког испита дужна су у року од два месеца по ступању на снагу овога закона о изменама и допунама пријавити се надлежној Краљевској банској управи односно Министарству социјалне политике и народног здравља за територију Управе града Београда, у колико се до сада нису већ пријавила.

§ 16

§ 26 мења се и гласи:

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља да може издати попуњено, целокупно издање закона о лекарима специјалистима и т. д. од 18 новембра 1930 године. Такође се овлашћује да у року од два месеца по ступању на снагу овога закона прописне Правилник о извршењу истог.

§ 17

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а обавезну снагу добија кад се обнародује у Службеним новинама.

Секретар,
Др. Иван Гмајнер, с. р.

Претседник Сената,
Др. А. Павелић, с. р.

ГОСПОДИНУ

ПРЕТСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

Част ми је доставити Вам законски предлог о изменама и допунама Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Лужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године како га

је Одбор на својим седницама усвојио, да га изволите доставити и саопштити Народној скупштини.

13 јула 1933 г.
Београд.

Претседник Одбора
Др. Славко Шећеров, с. р.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ
КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Београд

Одбор за проучавање законског предлога о изменама и допунама Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године, на својим седницама свестрано је проучио упућени му законски предлог, па је у току свога рада учинио извесне измене и допуне у предлогу Краљевске владе, те му је част доставити Народној скупштини текст овог законског предлога како га је Одбор на својим седницама усвојио.

ТЕКСТ ЗАКОНСКОГ ПРЕДЛОГА

§ 1

Изменама и допунама Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године,

и
Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 год. са његовим изменама и допунама од 5 децембра 1931 године, како је усвојен у Одбору,

Део

Измене и допуне Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године.

§ 1

У § 1 у тач. 3 става 1 изостављају се речи „ренте и”, а иза тачке 3 додаје се нови став који гласи:

„У крајевима, који су по Берлинском уговору од 1878 године присаједињени ранијој Кнежевини Црној Гори, расправиће се само аграрни односи из тачке 1 § 2 Закона, у колико су засновани у тим крајевима још за време турске владавине и до данас нису уређени нити је престало њихово трајање, а односи из тачке 2, 3, 4 и 5 § 2 Закона не могу се по начину заснивања, циљу постања и дужини трајања сматрати као аграрни односи па се неће ни расправљати по одредбама овог Закона”.

§ 1-а

У тексту тач. 1) § 2 изостављају се у 2 реду речи „у времену од најмање 10 година у назад, рачунајући од” и место њих се ставља реч „до”, а изостављају се алинеје под 2 тач. 1) и 2) § 2 овога Закона.

§ 2

У § 4 став 1 мења се реченица иза речи „земљишта” и гласи:

„Које држе непрекидно по чивчијском праву и основу, а стално га обрађују са својим породицама односно задругама”.

§ 3

Параграфи 5 и 6 стављају се ван снаге, а § 7 добија нови број 5, па се последњи део реченице мења и гласи: „по прописима §§ 4 и 6 овог Закона”.

§ 4

Параграф 8 добија нови број 6 и у ставу 1 у место завршних речи „од 5 хектара” долази ре-

ченица „од оне површине коју та породица обрађује”.

§ 5

Параграф 9 ставља се ван снаге, а у тексту § 10 који добија нови број 7 мења се „§ 8 у „§ 6” и после става 2 додаје нови став који гласи:

„Арендаторима се не може од обрађиваног манастирског земљишта оставити већа површина од 5 хектара”.

§ 6

Параграф 11 добија нови број 8, а 12 мења се и као нови § 9 гласи:

„Овај Закон односи се само на земљишта ван грађевинског реона вароши и варошица”.

§ 7

У тексту става 1 § 13 који добија нови број 10 мења се „§ 8” у „§ 6”, а 14 добија нови број 11.

§ 8

Параграф 15 мења се и као нови § 12 гласи:

„Земљишта под аграрним односима која претекну после извршеног откупа по §§ 4, 6 и 10 овога Закона, употребиће се по прописима Закона о насељавању Јужних Крајева. Од овог земљишта доделиће се потребан минимум земље за обрађивање у површини одређеној по § 11 Закона о насељавању Јужних крајева оним бившим господарима, нашим држављанима, који то затраже и изјаве да ће примљену земљу обрађивати са својим породицама. Ако вишак преостале земље по извршеном откупу буде мањи од одређене насељеничке земље, онда ће се цео вишак делити као минимум бившем господару. При одређивању овог минимума за обрађивање има се у исти урачунати и земљиште, које је бив. господару остављено као лична особина (параспур, беглук).

Остала земљишта која буду претекла по извршеном откупу и одређивању предвиђеног минимума бив. господарима доделиће се по одредбама Закона о насељавању првенствено месним аграрним интересентима, који ће бити дужни да примљена земљишта исплате држави по прописима овог Закона”.

§ 9

У насловном тексту изнад § 16 изостављају се речи „и рента”, а у § 16 који добија нови број 13 у ставу 1 изостављају се на два места речи „и право на ренту” и у насловном тексту и у тексту става 1 и 2 § 16 после речи „за земљиште” додаје се „господарско право”.

§ 10

У § 17 који добија нови број 14 изостављају се речи „и неисплаћену ренту”, а речи: „по §§ 6, 8, 9, 10, 13 и 15 овог Закона” замењују се речима „по §§ 6, 7, 10 и 12 овог Закона”.

§ 11

У § 18 који добија нови број 15 изостављају се речи „ни” и „ни рента”, а на крају у место тачке ставља се запета (,) и додаје нова реченица „као и за земљишта која су им остављена као потребан минимум за обрађивање”.

§ 12

У § 19 који добија нови број 16 у првој реченици текста у место наведених параграфа до-

лазе §§ 4, 6, 7, 10, 12 и 14, а тачка в) мења се и гласи:

в) која земљу под аграрним односом не обрађују лично са својим породицама”.

§ 13

Параграф 20 добија нови број 17 и став 1 мења се и гласи:

„Бившим господарима на земљишта под једносима из § 2 овога Закона држава ће дати накнаду у готовом новцу која износи:

1 — За сва земљишта I, II, III и IV катаstralне класе вредност чистог катаstralног прихода II катаstralне класе; и

2 — За сва земљишта осталих катаstralних класа исплатиће накнаду мању за 30% од вредности II катаstralне класе. За катаstralни чист приход земљишта узима се онај, који је утврђен по једном хектару у лествицама катаstralног чистог прихода за срезове Србије и Црне Горе, које су објављене 25 маја 1929 године, а утврђене од комисије за утврђивање чистог прихода од земљишта, а на основу Закона о непосредним порезима од 8 фебруара 1928 године и Уредбе о делокругу и начину рада комисије за утврђивање чистог прихода од 9 маја 1928 године”.

§ 14

Параграф 21 који добија нови број 18 мења се и гласи:

„1 — На пресуђене суме по претходном параграфу за вредност одузетог земљишта плаћа држава интресентима ренту 3% почев са 1919 годином па до дана доношења пресуде;

2 — Ова досуђена сума за ренту по овом параграфу уноси се у пресуду посебно у оноликој суми у колико до сада није исплаћено од стране Министарства пољопривреде;

3 — До сада исплаћена рента бив. господарима неће се обрачунавати приликом одређивања накнаде по овом Закону”.

§ 15

Параграф 22 који добија нови број 19 мења се и гласи:

„За све земљиште под аграрним односом из § 2 овог Закона плаћа држава накнаду бив. господарима”.

§ 16

Параграф 23 који добија нови број 20 мења се и гласи:

„1 — За сва земљишта по § 2 овога Закона држава ће бившим господарима исплатити накнаду у износу од 100,000.000 динара у готовом новцу. У ову суму не улази рента;

2 — При државној хипотекарној банци установљава се фонд за ликвидацију аграрних односа из § 2 овог Закона у износу од 100,000.000 динара.

§ 17

Параграф 24 који добија нови број 21 мења се и гласи:

„Министар финансија дужан је за исплату накнаде бившим господарима у току идуће три буџетске године, а од почетка 1934/35 буџетске године, да осигура сразмерно потребне износе за исплату правоснажних пресуда аграрних судова и да их уноси у фонд за ликвидацију аграрних од-

носа при Државној хипотекарној банци по претходном параграфу”.

Параграф 25 који добија нови број 22 мења се и гласи:

„Сви издатци, који су у вези са извршењем овога Закона, као награде (дневнице) лицима из § 39 овога Закона и сви материјални издатци потребни за функционисање судова предвиђени овим Законом и неисплаћена рента, као и други издатци, падају на терет кредита који се имају особено буџетом предвидети”.

§ 19

Параграфи 26, 27 28 и 29 укидају се, а § 30 који добија нови број 23 мења се и гласи:

„Државна хипотекарна банка је дужна из фонда за ликвидацију аграрних односа из § 2 овога Закона вршити исплате накнада сваком господару чим поднесе правоснажну пресуду аграрног суда најдаље у року од 3 месеца по издатом налогу Министарства пољопривреде.

Државна хипотекарна банка може упућивати по изјављеној жељи интересената накнаде и чеком преко Поштанске штедионице”.

§ 20

После § 23 уноси се нови § 24 који гласи:

„Бивши господари примаће и даље ренту (хак) закључно са оном годином у којој за односно земљиште приме правоснажну пресуду надлежног аграрног суда, па ће за ту сврху Министар пољопривреде осигурати у буџету потребне кредите. За земљишта по којима пресуде аграрних судова постану правоснажне у буџетској 1933/34 години рента се исплаћује током исте буџетске године”.

§ 21

После § 24 уноси се нови § 25 који гласи:

„Исплата накнаде бив. послодарима по пресудама аграрних судова вршиће се оним редом којим судске пресуде буду постале правоснажне, односно по реду пријава за исплату”.

§ 22

У § 31 који добија нови број 26 став 1 мења и гласи:

»Обрађивачи земљишта на којима постоји господарско право, којима је пресудом досуђено земљиште уз државни откуп по §§ 6, 7 и 10 овога Закона дужни су откупљено земљиште, отплатити држави по цени, која буде пресудом утврђена, у 10 једнаких годишњих рата без интереса од којих прва пада 1 јануара иза оне године у којој је пресуда аграрног суда постала правоснажна. Исто важи и за интересенте који добијају земљиште у смислу § 12 овога Закона.»

§ 23

У тексту § 32 који добија нови број 27 речи: »коју држава буде исплатила« замењују се речима »коју је држава исплатила«.

§ 24

Параграф 33 који добија нови број 28 мења се и гласи:

»Лица из тачке 2, 3, 4 и 5 § 2 Закона дужна су отплате дуга редовно полагати сваке године над-

лежним пореским управама, које ће примљене суме књижити као редован приход отплате дуга.

Ко задоцни са отплатом једне рате дужан је платити за протекло време отплату са 6% интереса. Ако буде и по други пут задоцнио са отплатом пореска управа наплатиће дужне суме отплатам интереса административним, а по потреби и судским извршењем.

После става 2 додаје се нови став 3 који гласи:

„Министарство пољопривреде доставиће Министарству финансија за одељење државних дугова и државног кредита све потребне податке по правоснажним пресудама аграрних судова, у колико се односе на обрађиваче из тач. 2, 3, 4 и 5 § 2, а ради наплате накнаде, коју држава за њих плаћа бив. господарима.“

Параграф 34 добија нови број 29, а у § 35 који добија нови број 30 изостављају се речи »ренту и«.

Параграфи 36 и 37 добијају нове бројеве 31 и 32, а у другој алинеји § 38 који добија нови број 33 изостављају се речи »или према потреби активни и пензионисани чиновници аграрне реформе«; док § 39 добија нови број 34, а у тексту § 40 који добија нови број 35 мењају се »§§ 38 и 39« у »§§ 33 и 34«.

Параграфи 41, 42, 43 и 44 добијају нове бројеве 36, 37, 38 и 39 а у § 45 који добија нови број 40 у ставу 1 на крају иза речи „таксу“ ставља се место запета (,) па додаје »као ни таксу за уверење и све исправе, којима желе да докажу своје наводе и тражења заснована на закону«.

Параграф 46 добија нови број 41, а у § 47 који добија нови број 42 изостављају се на крају става 2 речи „и ренту“.

У почетном тексту § 48 који добија нови број 43 мења се „§ 46“ у „§ 41“ и у тач. б) у место прве реченице која се завршава са граничарима долази реченица „атар, у коме се пријављено земљиште налази и приближна површина“.

У почетном тексту § 49 који добија нови број 44 мења се „§ 47“ у „§ 42“ и у ставу 2 место речи „тачан опис под тач. б) претходног §-а“ долазе речи „атар и приближну површину“, а после речи „за које године у готову примили“ ставља се тачка и запета (;) па изостављају све речи до следеће тачке и запете.

Став 1 § 50 који добија нови број 45 мења се и гласи:

„Сва лица из §§ 41, 42 и 75 овога Закона дужна су уз писмену пријаву, коју ће поднети у смислу прописа §§ 43 и 44 навести чињенице, које имају да утврде, и поднети све доказе и навести сведоке којима желе да своје наводе и тражење докажу. Податке о преској класи свих спорних земљишта, у колико нису поднети уз писмене пријаве, при-

бавиће аграрни судови по званичној дужности од надлежних општинских или пореских власти“.

После § 45 уноси се нови § 46 који гласи:

„Лица из §§ 41, 42 и 75 која у остављеном законском року нису поднела писмене пријаве прописане у §§ 43 и 44 овога Закона, могу се накнадно пријавити са својим тражењима непосредно надлежном аграрном суду за време његовог рада у општини у чијем се атару налази спорно земљиште на које полагају обрађивачко или господарско право или за време рада у оближњој општини истог среза ако се у њој није нико до тада пријавио. Суд је дужан ове пријаве узети у поступак“.

У тексту § 51 који добија нови број 47 мењају се у 2 ставу „§§ 18 и 19“ у „§§ 15 и 16“, а § 52 добија нови број 48.

У § 53 који добија нови број 49 додаје се нови став који гласи:

„Стране поданике, који се одазову позиву да дођу на увиђај и рочиште могу претстављати у спору заступници које им одреди надлежни суд.“

После § 54 уноси се нови § 55 који гласи:

„У тексту става 3 § 54 који добија нови број 50 мења се „§ 47“ у „§ 42“, а у ставу 1 § 55, који добија нови број 51 изоставља се реч „обе“, и §§ 56, 57, 58, 59, 60, 61 и 62 добијају нове бројеве: 52, 53, 54, 55, 56, 57 и 58.“

После § 58 уноси се нови § 59 који гласи:

„Пресуда аграрног суда, издата у смислу прописа § 57 и 58, гласиће на пријављеног старешину обрађивачке или господарске породице (задруге), кога је у праву, које му се пресудом признаје затекло обнародовање Претходних одредаба за припрему аграрне реформе од 27 фебруара 1919 године. Ако такав старешина породице или задруге није био жив у времену подношења пријаве, па је пријаву поднео који други члан породице (задруге) по праву које има по прописима општег грађанског закона, пресуда ће гласити на њега, обухватиће све претставнике лозе умрлог старешине породице или задруге, који су по прописима општег грађанског законика или других закона наследници умрлог старешине породице или задруге.“

Деоба обрађивачке породице или задруге после ступања на снагу Претходних одредаба за припрему аграрне реформе неће се узимати у обзир, већ се све посебно поднете пријаве имају сматрати као пријаве једне исте породице (задруге), па ће се по њој дозети само једна пресуда. На случај деобе чланова породице (задруге) после издате пресуде о признатом обрађивачком праву важиће односни прописи општег грађанског законика или других закона.“

У тексту § 63 који добија нови број 60 мењају се »§ 47« у »§ 42«, »§ 46« у »§ 41«, »§ 15« у »§ 12“ и »§ 7“ у »§ 5“.

Тачка 3 мења се и гласи:

»3 — Које се земљиште и у којој се површи-

ни оставља по § 7 манастирима као потребан минимум за одржавање, а које се и у којој површини оставља бившем господару на слободно уживање као одређени минимум или његова лична особина (параспур, белгук).

У тач. 4 изостављају се речи „и колико на име ренте“, а у тач. 5 речи „и ренте“.

§ 38

У тексту § 64 који добија нови број 61 мења се „§ 47“ у „§ 42“ а у ставу 2 § 65 који добија нови број 62 изостављају се речи „по нахођењу суда“; док §§ 66, 67 и 68 добијају нове бројеве 63, 64 и 65.

§ 39

У тексту става 3 § 69 који добија нови број 66 мења се „§ 64“ у „§ 61“, а §§ 70 и 71 добијају нове бројеве 67 и 68.

§ 40

Параграф 72 који добија нови број 69 мења се и гласи:

„Земљишта која држава откупљује за обрађиваче по §§ 6, 7, 10 и 12 овога Закона оптеретиле се по службеној дужности хипотеком за рачун државе као повериоца по пропису § 71 Закона и она јој служи као залога до коначне исплате дуга.“

§ 41

У § 73 који добија нови број 70 у ставу 1 речи „у обвезницама“ замењују се речима „у готовом“, »обвезнице« са »накнада« и у претпоследњем реду 1 става изостављају се речи »у обвезницама«, а у почетном реду става 2 речи »обвезнице« замењују се са »суме«.

§ 42

У ставу 1 § 74 који добија нови број 71 став мења се и гласи:

»Аграрни судови или виши аграрни суд доставиће оверени препис извршне пресуде са скицом земљишта надлежном грађанском суду с молбом, да се новим власницима према извршној пресуди изда баштинска тапија.«

После става 5 додаје се нови став који гласи:

„Кад суд изда баштинску тапију новом сопственику доставиће Министарству пољопривреде оверени препис тапије с позивом на односу пресуду аграрног суда. Ако се тапија издаје новом сопственику са одобреном хипотеком за рачун државе, суд ће уз доставу преписа тапије поднети извештај, да је у смислу односне пресуде аграрног суда одобрену хипотеку унео у интабулационе књиге“.

§ 43

У тексту § 75 који добија нови број 72 мењају се „§§ 10 и 77“ у „§§ 7 и 78“ а § 76 ставља се ван снаге.

§ 44

Параграфи 77 и 78 добијају нове бројеве 73 и 74, а у § 79 који добија нови број 75 изостављају се речи „ренту и“.

§ 45

Параграф 80 који добија нови број 76 мења се и гласи:

„Бивши господари могу за пријем досуђене накнаде издати и другим лицима пуномоћја, али ће

она важити само онда, ако су издата и потврђена после позива, који је упућен бив. господару ради пријема накнаде по овом Закону.“

Аграрни судови су овлашћени, да на захтев странке (односно њених наследника), ревидирају све уговоре и из њих проистекле правне послове као и све правне послове било у којој форми извршене до ступања на снагу овога Закона.

Ако суд утврди, да је странка тим правним пословима неправилно оштећена, има по службеној дужности ове уговоре, као и све правне послове поништити.

Досуђена накнада по овом Закону не подлеже забрани и пропису.“

§ 46

У тексту § 81 који добија нови број 77 у место наведених параграфа у завршној реченици долазе „§§ 4, 6, 7, 10 и 12“, а §§ 82 и 83 добијају нове бројеве 78 и 79.

§ 47

Параграф 84 укида се.

§ 48

Параграф 84 који добија нови број 80 мења се и гласи:

„Виши аграрни суд и аграрни судови ће све своје извршне пресуде доставити у овереном препису Министарству пољопривреде ради издавања налога Министарству финансија за исплату досуђене накнадне бив. господарима и ради задужења обрађивача из тач. 2, 3, 4 и 5 овога Закона.“

§ 49

Параграфи 86 и 87 добијају нове бројеве 81 и 82, а у тексту § 88 који добија нови број 83 изостављају се речи: „ренте и“; запета (,) после речи „накнаде“ и речи „на сву службу по обвезницама“; док §§ 89 и 90 добијају нове бројеве 84 и 85.

§ 49а

Сума од 100 милиона динара предвиђена за исплату накнаде бившим господарима има се у целом износу исплатити. У случају, да после исплате свих правоснажних пресуда извесна сума претекне, има се иста сразмерно исплатити бившим власницима према износу досуђених сума.

II ДЕО

Измене и допуне Закона о насељавању Јужних крајева од 11 јуна 1931 године са изменама и допунама Закона о насељавању Јужних крајева од 5 децембра 1931 године.

§ 50

У § 2 став 1 тач. 5 мења се и гласи:

„5 — Земљишта која се могу издвојити за сврхе аграрне реформе по прописима и под условима Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима и Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе“.

Став 2 ставља се ван снаге, а став 3 постаје став 2.

§ 51

У § 3 став 2 мења се и гласи:

„2 — Добровољцима ће се додељивати земља

по прописима Закона о добровољцима, а на чланове њихових породица, ако су земљорадници доделиће им се одговарајући насељенички додаток земље по прописима §§ 11 и 12, а под обавезама и условима Закона, који важе и за остале насељенике.

Ово важи и за насељене добровољце земљораднике, који су раније добили земљу у Јужним крајевима, ако има расположиве земље за деобу“.

Додаје се нови став 4 који гласи:

„4 — По овом Закону сматраће се као насељеници и они држављани Краљевине Југославије који су се по ослобођењу доселили у Јужне крајеве и тамо купили или у будуће по одобрењу Министра пољопривреде купе земљу за обрађивање или подизање угледних добара, а под условима које пропише Министар пољопривреде“.

§ 52

У § 10 на крају место тачке ставља се () и додаје нова реченица: „Па и у случају ако заинтересовани не поднесу примедбе противу рада и записника комисије за ограничавање“.

§ 53

У § 12 став 1 мења се и гласи:

„По додели земље аграрним интересентима Врховни повереник аграрне реформе може породици доделити до (2) два хектара за подизање винограда односно воћњака и она је дужна у року од 4 године од дана пријема овог земљишта да исто засади и уредно обрађује. За подизање винограда или воћњака доделиће се земљиште за то погодно“.

У ставу 2 после речи „за виноград“ додаје се „односно воћњак“.

У ставу 5 после речи „винограда“ додаје се „односно воћњака“.

§ 54

У § 13 додаје нови став 5 који гласи:

„5 — Ако нема расположиве обрадиве земље која би се могла доделити у допуну месним аграрним интересентима, даће им се по § 12 Закона погодно земљиште за подизање винограда и пошумљавање, у колико га има у близини“.

§ 55

У § 14 став 2 мења се и гласи:

„2 — Пољопривредник мора подићи угледно добро у року и под условима који ће се одредити у посебном решењу донетом на основу начелног одобрења о додељивању земље. Ако исти у остављеном року и под одређеним условима не подигне угледно добро земља ће му се одузети“.

§ 56

У § 21 став 1 мења се и гласи:

„1 — Држављани Краљевине Југославије предвиђени у ставу 4 § 3 могу се по одобрењу Министра пољопривреде користити повластицом из тачке 1, 2 и 3 став 1 § 19, а повластицом, сходно ставу 2 и 3 § 20 на предлог Министра пољопривреде по одобрењу Министра финансија“.

У ставу 2 на крају после речи „земљиште“ ставља се уместо тачке, и додају речи: „а има се рачунати од 1 јануара календарске године по реду после оне у којој је поднета молба за ослобођење од пореза. Ако до 1 јануара није донета одлука у погледу ослобођења, пореске власти не могу вршити принудну наплату пореза све док се

не донесе одлука од стране Министра финансија“.

§ 57

Параграф 28 мења се и гласи:

„1 — По истеку 10 година од дана предаје земље аграрном интересенту, надлежно аграрно повереништво ће по службеној дужности помоћу службеног апарата или увиђаја на лицу места утврдити, да ли је заинтересовани испунио све услове предвиђене у овом Закону за стицање права сопствености на додељено земљиште. О томе ће Аграрно повереништво поднети предлог Врховном поверенику аграрне реформе, по коме ће он донети решење и доставити га надлежном Аграрном повереништву. Ако се тим решењем аграрном интересенту призна право сопствености, надлежно ће Аграрно повереништво на основу тога решења извадити му тапију, односно уписаће га као сопственика у земљишним књигама, без наплате таксе.“

Умеће се нов став као 2 и гласи:

„2 — За оне аграрне интересенте који желе да се убаштине после истека 3 године од дана доделе земље, обавиће се исти поступак као и у ставу 1 овог параграфа само не по службеној дужности већ по тражењу заинтересованог.“

Став 2 постаје став 3 а став 3 постаје став 4.

§ 58

У ставу 6 § 29 реченице које долазе после речи „уз одобрење Врховног повереника аграрне реформе“ стављају се ван снаге.

§ 59

У § 37 у ставу 1 после речи „у Скопљу“ место запете ставља се тачка, а ставља се ван снаге реченица „који ће се основати по истим начелима“.

Став 3 мења се и гласи:

„3 — Министар пољопривреде вршиће преко својих органа надзор над целокупним радом Савеза аграрних задруга у Скопљу и свих у њему зачлањених задруга, а у погледу бескаматних позајмица важе прописи Закона о бескаматним позајмицама од 30 марта 1928 године бр. 11.600 а стручни преглед бар једанпут годишње.“

За све послове предвиђене у § 38 Закона Министар пољопривреде издаваће наређења и упутства Савезу. Сваку одлуку Савеза која није у духу издатих наређења и упутстава, може Министар пољопривреде задржати од извршења. Ако се покаже да Савез не може изводити ове послове или да уопште за то није погодан може Министар пољопривреде ове послове пренети на које друго правно или физичко лице“.

Став 6 мења се и гласи:

„6 — Ако се чланови задруге не сложе о месту где ће бити седиште задруге, одредиће га Министар пољопривреде првенствено у седишту општине, а затим у седишту насеља или у коме другом погодном месту“.

Додаје се нови став 8 који гласи:

„8 — Сходно ставу 2 овог параграфа Министар пољопривреде помагаће само насељенике из става 4 § 3 новчаним сретствима, бескаматним позајмицама и субвенцијама преко њихових задруга. Надзор над овим задругама које су користиле повластице става 2 овог параграфа, вршиће Врховни повереник аграрне реформе старајући се да права и потраживања Министарства пољопривреде буду осигурана.“

§ 60

§ 51 укида се.

§ 61

У § 52 који добија нови број 51 на крају уместо тачке (.) ставља се запета (,) и додају речи: „Сем у случајевима предвиђеним у ставу 3, 6 и 8 § 11“.

§ 62

Параграфи 53, 54, 55, 56 добијају нове бројеве 52, 53, 54 и 55, а § 57 ставља се ван снаге и § 58 добија нов број 56.

§ 63

Параграф 59 са његовим допунама из §§ 1 и 2 Закона о измени и допуни Закона о насељавању Јужних крајева од 5 децембра 1931 године мења се и као нови § 57 гласи:

„1 — Аграрне заједнице у Јужним крајевима и њихов Савез у Скопљу претварају се у „аграрне задруге“ и Савез аграрних задруга у Скопљу“ и до краја 1933 године реорганизоваће се по правилима прописаним на основу става 7 § 37 Закона о насељавању Јужних крајева.

2 — Ако наступи немогућност за извршење претварања аграрних заједница у аграрне задруге путем промене правила примениће се поступак оснивања нове аграрне задруге“.

§ 64

Параграфи 60 и 61 добијају нове бројеве 58 и 59.

§ 65

После § 59 уноси се нови § 60 који гласи:

„Лица, која су у Јужним крајевима подигла куће или дућане на трајно напуштеним плацевима оних који су се иселили у другу државу, постају власници тих плацева с тим, да исте плате сопственицима, ако се јаве уредним исправама, а по процени вештака које ће одредити надлежна општа управна власт првог степена.

Ако се сопственици тих плацева не налазе у нашој држави, онда садањи држаоци плацева дужни су обратити се надлежној опште управној власти ради утврђивања услова из предњег става и одређивање вештака и суму коју ти вештаци одреде, дужни су у року од једне године дана депоновати код надлежне пореске управе, која ће одмах депоновану суму послати Државној Хипотекарној банци у Београду у корист депозитног рачуна под насловом „Министарство пољопривре-

де. — Приходи од безвласничких имања у Јужним крајевима“.

Ова лица чим положи новац било лично сопственику било Пореској управи стичу право да се одмах убаштине.

Ово се не односи на оне плацеве и куће на тим плацевима које су аграрне власти ограничиле за аграрне сврхе и доделиле аграрним интересентима“.

§ 66

После § 60 уноси се нови § 61 који гласи:

За сврхе аграрне реформе неће се узимати она имања која су пре 1919 год. била у државини појединих лица, а и данас су у њиховом поседу, но под условом, ако таква лица докажу основ државине исправом потврђеном од надлежне власти или уверењем надлежног општинског суда и одбора.

§ 67

После § 61 уноси се нов § 62 који гласи:

„Овлашћује се Министар пољопривреде да може издати попуњен целокупан текст: 1 Закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне рбије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године са свима њиховим изменама и допунама“.

§ 68

После § 62 уноси се § 63 који гласи:

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише а добија обавезну снагу даном обнародовања у „Службеним новинама“.

За известиоца Одбор је одредио др. Људевита Ауера, народног посланика.

Достављајући овај законски текст Одбору је част умолити Народну скупштину, да га изволи у целости усвојити.

13 јуна, 1933 године

Београд.

Претседник Одбора

Др. Славко Шећеров, с. р.

Секретар

Др. Људевит Ауер

Чланови: Василије Трбић, с. р.; др. Милан Стијић, с. р.; Хусеин Кадич, с. р.; Тихомир Шарковић, с. р.; Вој. Н. Тодоровић, с. р.; Шукрија Куртовић, с. р.; Страхња Борисављевић, с. р.; Никола Соколовић, с. р.; Добра Јовичић, с. р.; др. Тоша Рајић, с. р.; Андрија К. Кујунџић, с. р.; др. Светислав Михајловић, с. р.; Витомир М. Видаковић, с. р.; др. Вјекослав Милетић, с. р.; др. Ђока Матић, с. р.

КРАЉЕВИНА ЈУГОСЛАВИЈА

МИНИСТАРСТВО ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА
НАРОДА

ОПШТЕ ОДЕЉЕЊЕ

О. Бр. 411

24 фебруара 1933 год.

Београд.

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

На основу овлашћења датог ми Указом Њ. В. Краља од 23 фебруара 1933 г., част ми је у прилогу доставити Вам »Пројект Закона о преносу права власности имања у Београду у Крунској улици број 22 са Гимнастичког друштва »Душан Силни«, на Соколко друштво Београд-Матица, и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године«, с молбом да га изволите послати Законодавном одбору Народне скупштине на решење.

Изволите, господине Претседниче, примити овом приликом уверење о мом особитом поштовању.

Министар физичког васпитања народа
Др. Хајжек, с. р.

МИ
АЛЕКСАНДАР I

По милости Божијој и вољи народној
Краљ Југославије

На предлог Нашег Министра физичког васпитања народа и по саслушању Нашег Министарског савета, а на основу чл. 63 Устава Краљевине Југославије решили смо и решавамо:

Овлашћује се Наш Министар физичког васпитања народа да може поднети Народном претставништву Краљевине Југославије на решавање предлог Закона о преносу права власности имања у Београду у Крунској улици број 22, са Гимнастичког друштва »Душан Силни«, односно Београдског соколског друштва »Душан Силни«, на Соколско друштво Београд — Матица, и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године.

Наш Министар физичког васпитања народа нека изврши овај Указ.

23 фебруара 1933 године
Београд.

Министар физичког васпитања народа
Др. Лавослав Хајжек, с. р.

АЛЕКСАНДАР, с. р.

ПРОЈЕКАТ ЗАКОНА

о преносу права власности имања у Београду у Крунској улици број 22 са Гимнастичког друштва »Душан Силни«, односно Београдског соколског друштва »Душан Силни«, на Соколско друштво Београд — Матица, и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године.

§ 1

Соколско друштво Београд — Матица признаје се као правни наследник бившег Гимнастичког друштва »Душан Силни« из Београда, односно Београдског соколског друштва »Душан Силни«.

§ 2

Одобрава се Соколском друштву Београд — Матица у Београду, да може отуђити или задужити своје имање постојеће у Крунској улици бр. 22 по талијн тек. бр. 965, А. — К. О. бр. 296—910 од 22 фебруара 1911 г.

§ 3

Добијени новац од отуђења или задужења овога имања мора се унети у фонд за подизање Сокол-

§ 4

Овлашћује се Министар физичког васпитања народа да врши надзор о правилном извршењу овога закона.

§ 5

Овај закон добија обавезну снагу на дан обнародовања у Службеним новинама, кога дана престаје важити ограничење својине, одређено Указом од 3 марта 1905 године. (Српске Новине, број 57 од 11 марта 1905 год.).

МИНИСТАРСТВО ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА
НАРОДА

ОПШТЕ СЕКРЕТАРСТВО
О. бр. 411

24 фебруара 1933 год.
Београд.

ГОСПОДИНЕ ПРЕТСЕДНИЧЕ,

На основу одлуке Министарства физичког васпитања народа од 23 фебруара 1933 г. изнет ми је у прилог овај предлог Закона о преносу права власности имања у Крунској улици број 22 са Гимнастичког друштва »Душан Силни« на Соколско друштво Београд — Матица, и о укидању ограничења својине из Указа од 3 марта 1905 године, с којим се подноси на одобрење Народном претставништву Краљевине Југославије.